

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1710

November.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45477

I. DIES NOVEMBRIS.

Quem delectat alicujus Sancti meritum, delectare debet par circa cultum Dei, obsequium. *S. Chrysost. serm. de Martyr.*

Solennitas San-
ctorum est stimu-
lus ad sanctitatem.

Solennitas omnium Sanctorum, ditum nobis patefacit ad Sancta Sanctorum, ubi sanctus Dominus, & laudabilis, & mirabilis in Sanctis suis, immensæ pompam gloriæ, nobis, ut sancti simus, ostendit, illis, quia sancti fuerunt, ostentat. Simus nos Christiani, ut olim viri (a) Galilai ad montem Oliveti, aspicientes in calum. Jam claugenti sonore resonat per universam terram, Apostolica illa tuba: (b) *Quæ sursum sunt, querite, quæ sursum sunt, sapite, non quæ super terram.* (c) *Illæ, quæ sursum est Jerusalem,* clamat ad nos, qui sumus in medio Babylonis: sursum corda: oculi, manus, os, vultus, mens, voluntas, omnia hodie sunt sursum, ut de nullo nostro dicatur illud Christi: (d) *Vos de deorsum estis:* nemo hodie audiat vocem illius, cujus mansio est in inferno deorsum, (e) *mitte te deorsum,* sed sursum sunt nostra corda & desideria, ubi nobis parata sunt præmia, ut tamen eo, quod par est, cultu, celebremus hanc Solennitatem, & ut simul cum triumphante Ecclesiâ, & nos triumphemus lætitiâ, debet hæc Solennitas Sanctorum, nobis esse exhortatio ad Sanctitatem. Par nobis erit in cælis gloria, si cum illis hîc in terris paria fuerint, & nostra opera:

lii 3

qui

(a) Act. 1. 11. (b) Coloss. 3. (c) Gal. 4. 26. (d) Joan. 8. 23. Eccl. 51. 9. (e) Matth. 4. 6.

qui ergò Sanctos laudamus, & nos eos imitando, red-
damus laudabiles. Id ipsum asserit hodiernæ tellu-
auctor: (a) *Si idè Sanctos diligimus, quod in ipsis pi-
etiam, fidemque suspicimus, possumus nos quoque esse quod sunt,
si faciamus ipsi, quod fecerunt illi.*

II. Sed cùm nobis hodie pateat per Sanctos ad coe-
lum aditus, penetremus cogitando cælorum adu-
O quale regnum! si Deo servire, regnare est, quid erit
Deo potiri? Deo frui? Deo dominari? quis totius ter-
ræ dominatus est unquam? quis insuper cælo? quis
toti mundo? ô Anime! cælo, terra, mundo Deo po-
titur Anima, quæ ibi regnat, ô Regnum, ubi quot ho-
mines, tot sunt Reges, in quo nec est, nec accedit ul-
lum malum; non hyems, non æstus, sed ver perpetu-
um, non fames, non sitis, sed plena satietas, non mor-
bus, non ægrotudo, sed certa sanitas: non labor, non
fatigatio, sed vera quies, non paupertas, non indi-
gentia, sed rerum affluentia: in quo nulla cupiditas,
ambitio nulla, nullæ Dæmonum insidiæ, nulli li-
quei, nullæ tentationes, nulla mortis apprehensio,
nullus iudicii timor, nullus inferni metus, nullum
peccatum, nec ullum peccandi periculum. O Reg-
num, in quo est omne, & summum bonum,
summa felicitas, felix securitas, secunda æternitas, ubi
summa delectatio, beatitudo, satietas, torrens
mare, pelagus, abyssus gaudii, & felicitatis, ô
mansio secunda! ô patria fertilis! Regnum cujus
vinculum est pax, concordia, charitas, quàm ita dis-
fundit Deus, ut quidquid felicitatis unus possidet ci-
vium, alter obtineat, dum alterius gaudet bono, alter
habetque tot gaudia, quot amicos; igitur habet gau-
dia

(a) *Supra.*

nitando, red-
erna tellu-
in ipſis juſ-
eſſe quod ſun-
ad ce-
orum adu-
eſt, quid er-
quis totiter-
celo? qui
do Deo po-
bi quot ho-
accedit ul-
er perpen-
s, non mot-
labor, non
non indi-
cupiditas,
nulla
prehensio,
s, nullum
O Reg-
bonum,
ernitas, ubi
torrens
itatis, o
um cujus
ita dif-
ffidet ci-
no alter,
bet gau-
dia

ita omnia, quia eſt amicus omnium. O Regnum! o
ſumma felicitas? per quam intellectus capacitas non
ſolum expletur, ſed ſubmergitur, voluntatis aviditas
non ſolum ſariatur, ſed inebriatur; amplitudo me-
moriarum, gloria Divinae Majeſtatis ſic occupatur, ut
nihil habeat niſi Deum cogitare. Hunc intellectus
amplectitur, voluntas ſtringit, uterque poſſidet.
Hinc amor, lætitia, jucunditas, quid enim melius
ſummo bono? quid delectabilius, deliciarum tor-
rente? quæ vita ſuavior, quàm ſecura, felix, æter-
na? vivere cum Deo, vivere de Deo, qui per ſe
ſufficit, extra quem nihil verè eſt: in quo totum in-
venitur.

III. Denique ibi erit Deus, (a) omnia in omnibus,
ut benè. S. Auguſtin. (b) hic aurum quod eſt, non poteſt
tibi eſſe argentum, quod vinum eſt, non poteſt tibi eſſe pa-
tis: quod tibi lux eſt, non poteſt eſſe potus: Deus tuus to-
tum tibi erit, manducabis eum, ne eſurias, bibes eum, ne
ſitias: illuminaberis ab eo, ne ſis cæcus: fulcietis ab eo, ne
deſicias, poſſidebit te totum integrum, totus integer. Angu-
ſtias ibi non patieris cum eo, cum quo totum poſſides: totum
habebis, totum, & ille habebit, quia tu, & ille unum eri-
tis. Appoſitè item S. Hieronymus, (c) quod Apoſtolus
ait ut ſit Deus omnia in omnibus, hoc ſenſu accipien-
dum eſt. Dominus ac Salvator noſter, nunc omnia non eſt
in omnibus, ſed pars in ſingulis, verbi gratia: in Salomo-
ne ſapientia, in Davide bonitas, in Job patientia, in Danie-
le cognitio futurorum, in Petro fides, in Paulo zelus, in
Joanne virginitas; in cæteris cætera: cum autem rerum
omnium ſinis advenerit, tunc omnia in omnibus erit, ut
ſinguli, Sanctorum omnium virtutes habeant, ut ſit

lii 4

Chri-

(a) 1. Cor. 13. (b) In psalm. 36. conc. 1. (c) Ep. ad Anand.

Christus totus in cunctis : Hæc omnia velut tu aureo
sigillo, hoc poemate obfiguo :

*Regnum cælorum, requies est plena bonorum ;
Nil ibi deficiet, Deus omnibus omnia fiet.*

2. DIES NOVEMB.

Peccator prudens erit in pœna, qui stultus fuit in culpa. *S. Gregorius l. 5. Mor. c. 13.*

Pietatis officio I.
defungeris, nisi
succurras defunctis,

QUæ una est per multa locorum spatia, Mater nostra Ecclesia, non uno item regionis termino circumscripta definitur, est ubi gaudet secunda sine cura ; est ubi pavet timida cum metu, est ubi moeret tristis cum luctu ; triumphat supra terram, militat in terra, patitur sub terra. Illic est domestica, hîc peregrina, ibi captiva : istic est in domicilio, hîc in diversorio, illic in ergastulo ; quapropter una, gaudii ob beneficia ; altera, timoris ob pericula ; postrema, moeroris ob supplicia, affectus nata est, omnibus concitare. Heri, dum cogitatione intravimus domum Domini, velificati fuimus affectui gaudii ; hodie descendamus de cælo ad inferiora terræ, ut quid illic, qui terrena sapuerant, patiantur, nos ne patiamur, illorum damno intelligamus. Nunquam qui olim fuerant stulti in culpa, prudentiores fuerunt, quàm in pœna : ne simile nos insipientes patiamur tormentum, modò prudenter caveamus peccatum. Quid illic non patitur anima, ubi quidquid hîc homo potest pati, cum illis comparatum, quæ illa patitur, vix esset materia patienti ? In illis cernitur jus ad cæli bona, cum extrema penuria, viva, & erecta spes, cum longissima, &

ut tu aureo
; fuit in col.
cruciente mora potiundi ; amor inflammatur , sed
quia inter flammæ , sine possessione amati : jam Re-
gina sunt , at sine regno : jam victrices , sed sine co-
rona , Angelis sociatæ , furiisque orci vicinæ , denique
in eo statu non injuria dubitet quis , miseræ , an beatæ
dici possint.

II. In Deo item est miranda illa duorum extre-
morum conjunctio , ut simul eluceat , hinc benevo-
lentissima benignitas : inde acerbissima severitas.
Hinc amor patris , inde æquitas Judicis : extremè
amat , extremè & castigat : æternæ poenæ remittit sup-
plicium , sed temporariæ , usque ad novissimum qua-
drantem reposcit debitum , ad extremum sic sunt li-
beri à tartari suppliciis , ut tamen sint in ipsis tartari
suburbis : nam illorum poenæ non magis à repro-
batorum manium carcere distant , quàm interjecto
veluti parieti spei , & desperationis. Lustremus ani-
mo pompam odiosissimæ crudelitatis , & appara-
tum immanissimæ ferocitatis , quàm furia induxe-
runt ad miserorum hominum vitam excruciantiam ;
uncos , & fidiculas , artusque dissipantem equule-
um , rogos flammis honorificos , rotas , cruces , tuni-
camque molestam , ferreos pectines , viscera ipsa in-
teriora scrutantes dira laceratione , sarragines igne
rubras , oleo bullientes , multis mortibus circum-
septas. Hæc omnia cum illorum collata poenis , pi-
ctura tantum sunt poenarum. Submittamus jam
oculos ad locum tormentorum , ubi charæ nobis
animæ cruciantur à corporibus sejunctæ , ut
fidelissimis sociis nudæ , spoliataeque sunt & solæ ge-
munt , ac patiuntur : solæ vim doloris excipiunt ,
præterea distractæ à mole carnis , vividiorum ha-
bent

bent sensum, atque in ipsis pœnis vim universam, & attentam cogitationem fixam, & locatam habent; ut non modò eorum atrocitatem perfectè intelligant, sed impensè persentiant: horrent igitur, & collisquesunt in malo illo igne, qui admirabili, sed & intollerabili modo, velut spiritum victor, in substantiam ipsam pervadit.

III. An non deinde in statu est violentissimo, missella anima, quæ posita velut primulo in atrio, januaque beatitudinis, ab ingressu divini paradisi excluditur, cogiturque in summo illo desiderio marcere, singulisque momentis in amoris illa rota non dicam lacerari, sed propè continenter emori? quid quod videat se per se nihil apud Divinam Justitiam agere posse, ad optatam liberationem, inania esse vota sua, preces irritas, itaque rota in suspiria & dolores versa, ad cœlum pio ardore suavissimisque votis aspirat, secum illa sæpè ingeminans, ô cara Em-pyreï cœli patria! ô felicissimus aspectus, fruitio summi boni! quando hæ catenæ frangentur, & ignea claustra quæ viam intercludunt. Hæ sunt amabiles Dei amantium quærimoniæ: dici non potest, quanto cum impetu animæ illæ, à lutea contagione liberæ, & Deo morte jam viciniore, & ad polum illud amabilissimum contendant. Videmus ignem qua violentia in cœlum fertur, ubi regio est ipsius quietis à Deo definita; quæ propensio tam est fortis & contenta, ut si quando impediatur, orbem concutiat, eruat montes, vibret nubes, omnia sonitu, & terrore impleat. Verum hunc impetum animarum in Deum, ut centrum omnium voluntatum, propensio longè exuperat: itaque illæ

miser-

miferabiles animæ, è ſuo illo fumoſo vaporario, è ſuo igneo æſtuario, ut inde extrahantur, manum attollunt: tibi arbitrium eſt illas inde manu mittere: hoc poſſe & nolle quæ inhumanitas! imò quanta crudelitas? ò igitur ſi quid apud te valet pietas, quæ parentibus debita eſt; ſi quid obſervantia, quæ majoribus; ſi quid juſtitia quæ ſcøderatis; ſi quid promiſſio, quæ teſtatoribus; ſi quid gratus animus; qui beneficiis: ſi quid amicitia, quæ benevolis, miſeremini purgantium animarum: conſequeris & tu miſer miſericordiam ſi fueris miſericors, tu pro illis hic plorando imminues illorum planctus, quapropter:

Hic pro animis plora, cito cernant, ut patris ora.

3. DIES NOVEMB.

Sunt quædam quæ nescire quàm ſcire ſit utilius. S.

Auguſt. Enchir. ad Laur. c. 17.

ſcientia San-
ctorum, qua-
lia doceat.

I. **U** Num eſt quod Deo impenſè diſplicet, quot ut illi infer-
vias ſeridò, incipias tam ſe-
ro. Quamdiu lubet deliberare; an velis te è ſer-
vitude dæmonis liberare? quouſque cogitas, an
velis facere quod expedit magis tandem conclu-
dere, aut libet proponere, quod neceſſum omni-
nò eſt jam nunc aliquando expedire? terminanda
conſilia, inſtat hora, ingredienda via, maturanda
propoſita, ne nox ſubitò prævertat, importuna
mors evertat, nec metuentes immatura. Ut quod
diu fuerat faciendum, tandem facias, excitabit te
Dei Gloria cui ſcøtandæ conditus es, imperabit ti-
bi Dei voluntas cui obtemperandæ obligatus es;
invi-

invitabit te Dei beneficentia cui vitam universam debes ; suadebit facilitas , quàm parit gratia subdium ; alliciet utilitas, quàm tota pollicetur æternitas ; impetrabit à te felicitas, ad quam votis omnibus anhelas ; denique coget ipsa necessitas, quia ni lentò tandem nos totos Deo tradamus , etiam in hac vita nil expectandum nisi extrema calamitas. Quotum enim nocuit nobis obtemperasse indomitis nostris affectibus ? in quantas nos illi præcipitarunt æumnas ? quanta adduxit cœdia quàm molestas sollicitudines ? quàm gravem animi perturbationem ?

II. Itaque utilius nihil magisque necessarium , quàm excutere tandem gladium è manibus nostris , quo nos ipsi jugulamur , quàm ut venenum effundamus , quo nosmetipsos inficimus , quàm ut sepeliamus omnium malorum incommodorumque instrumenta. Opportunè prorsus ad rem qua de agimus , Abbas Abraham , rogatus ab Abbate Pimenio quemadmodum nos dæmones impugnant ? respondit : *dæmones nobiscum non pugnant quia voluntates eorum facimus : sed nostra nobis voluntates dæmones facti sunt & tribulant nos* : voluntas propria, pessimus est dæmon qui nos oppugnat , acutissimus gladius guttur nobis præcicens venenum est , cum primus noxium , cor ipsum penetrans , mors est fallacissima nos interimens. Itaque si sapias, ut agas agenda, hoc est, rectè & prudenter, non audies propriæ voluntatis imperium, perniciosum est : non sectaberis naturæ genium , pravus est : non consules mundi indolem , maligna est ; non credes diaboli suggestioni, mendax est : sed ne sine fine pereas , in omnibus finem respice, divinum imperium suscipe, Christi exemplum

empla inspice ; non differes dum opportunum est , non negliges dum inchoatum est, non listes quoad expeditum est , ut quid te facere non modò deceat, sed oporteat, scias , opus est illa Sanctorum scientia, quæ est necessaria singulis, apta omnibus, salutaris universis. Sine illa scientia Sanctorum , numquam intrabit in sancta Sanctorum : alia omnia satius est ignorare quàm scire, utilissima est scientia, cujus beneficio potes pollere sanctorum.

III. Docet illa , si vita stadium est, sic currere, ut comprehendas : si schola est, sic discere, ut sapias ; si militia est, sic certare ut vincas ; si mercatus est, sic negotiari, ut questum facias : si theatrum est, sic personam agere ut plausum referas ; si peregrinatio est, sic ambulare ut metam attingas ; si exilium est, sic illud sustinere, ut patiam obtimeas : si sementis est, sic serere in terris, ut metas in coelis : si diversorium est, sic versari ut hospitem te cogites ; si vinea est, sic operari ut mercedem reportes. Ecce quàm docet multa scientia hæc una , vis verbo omnia ? scientia Sanctorum , virtus est, eò usque pater quò usque vita porrigitur : cujus omne negotium, est virtutis exercitium, quidquid aut intellectu concipis , aut memoria tenes, aut voluntate appetis , aut concupiscentia desideras, aut sensu percipis, aut ore loqueris, aut manu peragis, ne inter omnia quæ agis, actum agas, atque ita in fine doleas te nihil egisse , dum animam ages, sit tibi unica omnium agendorum norma , Dei voluntas. Praxis illius initium, est primum rationis diluculum : quo si non auspicas, vitæ primitiis frustra- ris. Progressus est universus ætatis cursus, qui si alio dirigitur : vita usura prodigitur : terminus est supremus

mus vitæ exitus, qui si praxi illa non concluditur; spes vitæ illuditur, votum salutis fallitur, hæc scire non tantum est salutare, sed pro salute necessarium, denique hæc omnia:

Qui scit laudatur, qui nescit vituperatur.

4. DIES NOVEMB.

Sic nos agere debemus, ut non tanquam propter corpus vivere debeamus, sed tanquam non possimus sine corpore. *Seneca epist. 15.*

Mortificatio.

I. **P**rima scientiæ Sanctorum rudimenta, fateor sunt corpori perquam rudia, sed spiritui utilia; prima enim in ejus schola lectio, est carnis mortificatio, non terrearis verbi asperitate, frange corticem qui amarus, ut gustes nucleum, qui suavis est, ne attendas verbum, sed expende verbi sensum. Hæc quam times carnis mortificatio, est quàm optas cordis vivificatio: sic moriendo fugis mortem, acquiris vitam: quid? an ergò tyrannus est Deus qui nostris se oblectet doloribus, qui sibi placeat in nostris cruciatibus: qui pascatur nostrâ inediâ, qui reficiatur nostrâ siti, qui diletur nostra egestate, qui exulter nostris gemitibus, cui dulce sit famulos, jucundum filios suos dilectos & sic dilectos toto corpore, ciliciorum asperitate vestitos, flagrorum diritate laceros, sanguine nostro cruentos, omni denique solatio destitutos, mœrore oppressos inveneri? quasi non posset nos, nisi sic afflictos tueri, profectò, necesse est mortificatio sit bonum incomparabile, & illius boni emolumentum sit inæstimabile, cum ille bonus, & misericors Deus,

cum

cùm ille pater amabilissimus illam nobis tam sæpè, tam accuratè, tam impensè per se, per Unigenitum suum, per Prophetas, per Evangelistas, per Apostolos, per primos Ecclesiæ Magistros voluerit nobis commendare, imò & mandare, quomodò Jesus nostri magis, quàm nos ipsi amans, tam mitis, & humilis potuisset enuntiare hæc verba. (a) Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie: nisi sciret ex hoc semine uberrimam nobis inde posse accrescere & gratiæ, & gloriæ segetem?

II. Age fructus inde crescentes, ut simus cum Joseph, filii accrescentes, suis momentis trutinemus. Si quis pater filium haberet, eumque primogenitum, imò quod caput est unigenitum, morbis non tantum plurimis, sed maximis infestatum: si laborarent pedes podagra, manus chiragrâ, alii artus scyathicâ, stomachus cholicâ, totum corpus gangrænâ; si jaceret in Nosocomio uti Job in fimeto, qui esset potius simulacrum cadaveris, quàm figura hominis; ejusque pater calleret arcanam aliquam artem sibi uni notam, aliis ignotam, qua posset sine difficultate, faciliè, sine impensis, gratis, sine cunctatione, citò, illi mederi: totque ac tanta mala pelleret, ac pristinæ valetudini restituere, si artem illam celaret, nec eâ ad solatium filii uti cuperet. Huncne tu diceres patrem, an carnificem? huncne censeret erga filium medicum, an contra filium Tyrannum? huncne interpretareris filium prosequi amore, an persequi odio? quis unquam Nero ferocius sævisset in corpus alicujus

Catho-

(a) Matth. II. 29.

Catholici, quàm hic filii sui unigeniti? una esset omnium sententia, hunc talem non modò è parentum eradendum catalogo, sed nec in hominum recensendum numero; qui sic filium detestaretur ut nec tantillo labore, suum in filium veller affectum testari.

III. Quod damnare ab homine fieri, non probes si id faciat Deus, non est pater qui sic diligit filium, & Deus hominem utpote pro quo factus est homo, nec Job in suo sterquilinio tot fuit oppressus infirmitatibus, quot homo post casum primi hominis, utpote cujus tanta est infirmitas, ut à planta pedis usque ad verticem capitis non sit in eo sanitas: unicum est pharmacum morbis tantis proscribendis, non tantum utile sed facile, mortificatio, hanc nobis proponit magnus ille Medicus, de quo olim virtus exhibat, & sanabat omnes, illam nobis non tantum commendat, sed inculcat, imò ut hoc tam necessario utaris medicamento, non tantum mandat præcepto, sed præit exemplo, sumit in manus calicem, cujus haustu eris sine ullo morbo in pristino statu: (a) *Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum?* propinat & sic invitat, ut bibas, præbibilis. Hoc calice homo affectus suos componit, appetitionibus exorbitantibus modum imponit, purgat intellectum: renovat spiritum, in pristinam asserit è servitute libertatem, extinguit libidinem, proscribit invidiam, exterminat iracundiam, denique omnibus se eximit infirmitatibus, qua igitur fronte exoptet quis reticuisse Deum, nec judicasse tam salutare remedium, tam necessarium pharmacum? cur h c
medi-

(a) *Matth. 20. 22.*

Novemb.
Hec om-
parentum
n recen-
ur ut nec
etum re-

n probes
it fillum,
t homo,
us infir-
ominis,
pedis ul-
unicum
s, non
bis pro-
rtus exi-
tantum
necessa-
lat præ-
alicem,
o statu:
s sum?
oc cali-
tionibus
intelle-
è servi-
bit invi-
nibus se
exoptet
salutare
cur h c
medi-

Novemb.

Tessera.

881

medicina ad salutem non utamur? sit licet hæc medi-
cina amara carni, est chara menti, carni non indul-
geas, ut cœlestia sapias:

Incrassata caro, gustat cœlestia rara.

5. DIES NOVEMB.

Penitentia appellata quasi putientia, eo quod ipse
homo in se poenitendo punit, quod malè amisit.

Hugo l. 3. de mysteriis Ecclesie.

Ubi præcessit I.

culpa sequa-
tur poena.

Altera arcana illius scientiæ, de
qua heri, lectio, est sui ipsius
Deo oblatio. Primas in omni-
bus tribue qui est omnium primus, utpote princi-
pium. Illi offeres primas vitæ, qui vitæ tuæ est do-
minus, cui enim potiori jure vives, quàm ei à quo
habes quod vivis? nec enim usquam vives verius,
nunquam felicius. Deo ut vivas, tibi, mundo, pec-
cato morere. Eidem ut placeas, ejus justitiam mise-
ricordiâ placâ. Sicut nullum est momentum quo il-
lum in te non experiris beneficium, sic nec momen-
to illum sustine offensum, quia æterni est interitus
discrimen, gravius aliquod, vel momento, fovisse
crimen. Quid si differatur ultra terminos misericor-
diæ, & præcidatur spes veniæ? satis ut metuas ne
pereas, est, posse perire. Multis id sæpius evenit, tu ca-
ve & time, ne tibi eveniat. Offensa omnis in semita
celi, error est tantò periculosior, quantò prolixior.
Cogita vias tuas, & si ducant per devia, converte
pedes tuos: quo pergis diutiùs, recedis longius, re-
dibis difficiliùs: nolle in calle errorem corrigere, est
velle ruinam incurrere: nolle redire, est velle perire;
redeas ergò in mentem, ut redeas in rectum callem,

Pars III.

K k k

ante-

antequam errando obducas callum, si verò erres in via quæ ducit ad vitam, recedis ab eo qui est via, & vita: at quò accedis? Heu! ubi omne bonum definit; quo malum omne confluit; ubi Deus hostis est, diabolus amicus, peccatum voluptas est, infernus fabula est, damnatio verò terminus est.

II. Quodvis peccatum peccanti est venerum: in curris exitium ni evomas hoc toxicum, & audes, imò gaudes retinere, quousque tandem occidat? at non occidit hætenus, quia non occidi. Sed non sit tibi ansa peccandi audacter, quia pepercit clementer; noli abuti indulgentiâ præteritâ, propè est vindicta futura, qui dum parcat, tandem punit: & vel ideò quia distulit punire, gravius plectit dignum olim puniri. Fecit propitius ne perires, permittet laceffitus ut pereas. Ah! quot tui similes, imò dissimiles, quia meliores quo tu laboras morbo, periére: Et potestne placere homini, quod displicet Deo, aut illum oblectare, quod hunc offendit? Et illud quidem, quod eum si mori posset, mori cogeret? quod Dei hominem mori coëgit, & mori ignominiosissimè, atque acerbissimè? quod vulneribus ejus debuit per sanari? sanguine ejus elui, meritis ejus compensari, quod eidem Deo omni cruciatu intolerabilius, omni jacturâ est gravius? quod solum cogitatum sanguine coëgit sudare? Et hæc est scientiæ sanctorum secunda lectio, mali quod verant rectè vivere, expiatio, & offensi Dei reconciliatio. Pungunt ista ad pœnitentiam peccatorem, ad cautelam justum stimulant, opras fors oculis tuis subjici tabulam perfectæ pœnitentiæ: eam tibi expressit Climacus.

III. Vide (ait ipse,) (a) quosdam ex innocentibus il-
lis reis totas noctes ad usque mane sub dio immotis pedibus
stantes & miserabiliter cum somno, & natura luctantes, vi-
que huius pene fractos; dum nullam sibi penitus quietem in-
dulgerent. Alios cælum intuentes, & illic opem cum lamen-
tabili voce, gemituque implorantes. Alios item qui in preci-
bus perseverabant, manus post terga, sceleratorum ritu re-
vincti, vultus alto mœrore confusos, humi defigebant: sede-
bant alii humi in pavimento, supra cinerem, & saccum geni-
busque vultum tegebant, frontibus humum ferientes: alii
assidue pectus tundeant, nec aliud audire erat quam huius-
modi voces: *va, va, miseris nobis, iterumque va miseris nobis.*
Merito, parce, parce, Domine. Alii in gravi solis aestu se cru-
ciabant, alii frigore se torquebant. Erat videre in illis genua,
qua ex assidua genculationum consuetudine callum obduxe-
rant, oculos exesos, & debiles aliosque in sinus capitis receden-
tes, genas habebant saucias, & ardore frucentium lachryma-
rum adustas, vultusque pallentes & emaciatas facies, nihil à
mortuis si converres differentes, pectora plagarum ictibus li-
ventia, & è crebris pugnorum verberibus cruenta. Sanguinis
ex pectore rejecta sputa, ubi illic lectus quieti positus? ubi mun-
dities, & adversus frigora vestis munimentum? rupta & la-
cera omnia, inquinata, sordibusque vermium scatentia. Quid
nos simile post peccata fors non similia, quia his gra-
viora? saltem in tuis miseriis invoca Dei misericor-
diam, & cum Davide poenitente profer illud vel so-
lum miserere.

Per miserere mei, tollitur ira Dei.

Kkk 2

6. DIES

(a) In scala paradisi grad. 5.

6. DIES NOVEMB.

Securus transcendendo cætera, quando ille me sub te tenet, qui est super omnia. *S. Augustinus in Psalm. 6.*

Familiaritas cum Deo.

I. **N**on satis tibi erit, ut heri convici, habeas Deum ex irato placatum, ex offenso propitium; ex severo benignum, ex Judice patrem, eundem habere stude commercio familiarem, conversatione amicum. Familiaritatis officium est cum amico frequenter colloqui; Id ut facias movet te Dei tui majestas, quæ laudem tuam meretur, movet tua vilitas, quæ tuam objectionem; suadet Dei tui beneficentia, quæ gratias tuas exigit, & tua denique egentia, quæ spem ejus poscit, qua sine non sufficis sed deficis, movet te ejusdem præsentia, quæ reverentiam tuam & adorationem postulat, & tua injuria, quæ præsentem non veneratur, neque hic excuses tempus, potes alloqui quovis tempore, mane, vesperi, meridie, potes colloqui quovis momento, non longo alloquio, sed brevi suspirio, non opus est dum oras, ut exores, captatione benevolentia, ubi alloqueris ipsam benevolentiam: nec debes te exquisito artificio reddere attentum, qui semper non tantum ad verba tua attendit, sed ut te exaudiat totus tibi intendit; nec docilem, qui priusquam ores, novit quid sis oraturus, & ut efficaciter ores, te docet: non opus est, ut scribentibus proœnio, ut agentibus fabulam prologo, ut è suggestu perorantibus, exordio, tuum dum oras oris exordium, sit cordis suspirium, semper apud illum blanda fandi tempora, cui ut audiat, omne tempus est opportunum, nullum intempestivum.

II. Quan-

Novemb.

II. Quàntò promptius est negotiari cum Deo Salvatore, quàm cum Principibus, in quibus non est salus? est miles jam emeritus, & de Principe optimè meritus, qui post plurima, quæ in gratiam Principis, sub ejus aquilis, obivit pericula, post gravissima quæ tulit incommoda, post molestissima quæ devoravit tædedia, post omne quod Principi suo præstitit obsequium, flagitat præmium, offerre illi intendit libellum supplicem, is si Principem mane accedat, non succedet, respondebitur enim: nimis cito, adhuc quiescit, si vesperi, nimis serò, jam decumbit; si in meridie, importunum est, jam prander, si à meridie, in tempestivum, jam aliis distinetur negotiis. Jam verò ubi libellum supplicem admisit, non statim inspicit, & ubi inspexit, non illi annuit, sed ad consilium suum, ad Judices remittit: illic ipsi libellum accuratè examinant ad Justitiæ libellam, inde non rarò ad alios remittunt. Sic ille libellus dum ad hos mittitur, ad illos remittitur, sæpè amittitur, & sæpè post multa merita, vel infra meritum valde parum, vel pro meritis admodum nihil accipit: hic verò quovis tempore, imò & temporis momento, magnum illum Regem convenis: & ecce vix os ut petas aperis, mox illud quod petisti accipis, imò promptior est ille dare quàm tu accipere: quin & urget, & petit à te ut petas; & sic petendo accipias. Et quotus quisque tantum Dei beneficium Deo refert acceptum?

III. Amici quoque est familiaris, non modò cum illo colloqui, sed communicare secreta omnia; quæ sunt in corde clausa, aperire, abdita referare, quæ occulta, patefacere. Et quocum secreta tua conferes.

Kkk 2

tutius.

Quan-

tutius, quàm illi qui totus est tui tutela? cui secreta, quàm illi qui est secretissimus, cui potius revelabis tua abscondita? quàm illi, qui videt in abscondito? quocum ages confidentius, quàm cum eo, cui es perperissimus? qui ea quæ per te novit, à te nosse cupit, ut communicationis fiducia obtineat consilii & solatii gratiam. Cave autem loquaris ore, non corde: illo laudes, hoc non æstimes; illo roges, hoc non desideres; honores illum non tam labiis, quàm officiis. Quid proderit, imò quantum non oberit, orantes at tollere manus ad cœlum, & oculos declinare in terram; cum tanta Majestate miscere colloquium, & cum quibuscumque hominibus cogitando habere commercium, sermocinari cum Deo, & negotiari in foro? Alloquii Divini decus est, reverentia, dos est sinceritas, sine quibus si Deo loqueris, familiaritatis jura infringis, humanitatis leges violas, & ubi debuisses, certè potuisses, sperare beneficium, debes expectare supplicium. Denique ut cum fructu ores, transcendende animo omnia & conscende ad eum qui est super omnia. Eris super omnia, atque adeò securus, si sis sub Deo, hoc est non tam ore, quàm corde orare, quia

Dum cur non orat, ne quicquam lingua laborat.

7. DIES NOVEMB.

Quid petentibus se, non dabit, qui seipsum non petentibus dedit. *S. Chrysologus serm. 67.*

Oratio,

I.

Quanta ex hac tessera nobis, quidvis à Deo impetrandi oritur fiducia, quid negabit qui se donavit? scilicet, qui dedit se, non dabit

Novemb. Novemb. *labbir sua? Fovebis cum Deo familiaritatem, si oratio-*
nem tibi habeas familiarem: quia nutrix familiaritatis
cum Deo, est supplex oratio. Hujus quanta est pro ho-
mine utilitas, tanta est pro salute hominis necessitas.
Factor, summa est homini necessitas alimentis: possu-
mus esse sine parentibus, sine vestibus, sine aedibus, sine
lecto, & alia quacunque domus suppellectile; et sine ci-
bo, pereat necesse est homo. Tamen licet videatur
hæc esse ultima necessitas, multò tamen magis est ne-
cessaria oratio animæ, quàm cibus corpori. (a) Hinc
teste Chrysostomo, quod anima est corpori, id animæ
est oratio. Aliquot saltem diebus, licet ægrè abique
cibo, licet vivere, sine animâ nec momento licet uni-
co. Hæc causa est cur Servator dicat, (b) oportet semper
vivere & non deficere. Sicut ergò oportet semper, ut vi-
vas, corpore haurire aerem, sic oportet semper aspi-
rare ad Deum orando, ut vivas spiritu. Oratio magis
est necessaria, quàm homini ægro pedibus, aut ma-
nibus, amicis, & opibus destituto, necessarium sit sti-
pem petere. Quid enim aliud miser ille faciat? cum
neque pedes habeat ut incedat, neque manus ut labo-
ret, neque facultates, ut sibi ad vitam sustentandam
necessariis prospiciat, adeoque nisi perire velit, ege-
stati suæ subsidium quærere medicando compellatur.
 II. Atqui multò major est spiritualis nostra neces-
 sitas quàm corporalis ulla vel esse, vel concipi queat:
 nam si perinde hæc spiritualis paupertas sentiretur,
 uti corporalis, cælum lachrymis gemitibusque fati-
 garemur assiduè. Non esset unus è cœlitibus,
 quem non interpellaremus precibus. Quis credat
 hominem aliquem in una eademque re, divi-
 tias, honorem, salutem, robur, & quidquid
 optare

(a) *L. de Orand. Deo.* (b) *Luc. 18. 1.*

optare queat reperientem, illam oblivisci posse, turpiterque negligere? Quæ igitur amentia est, cum in oratione, unicum omnium spiritualium nostrarum miseriarum refugium, contra omnes necessitates tutelam, ac præsidium firmissimum, malorum cunctorum præsentissimum remedium, bona denique omnia, ipsumque illum qui est omne bonum habeamus, quod eadem tam negligenter oscitanterque utamur, maximè cum ex ejus neglectu, & oblivione tantæ gentia damna oriantur. Estimemus igitur hoc inestimabile bonum, ut par est. Gratas quantas possumus maximas agamus pro gratia illa maxima, & favore optimi Numinis præstolantis ut nobis orantibus sit præsto, beneficia quæ petimus præstando; nec dubitemus, quin simus certo impetraturi, quæ illum rogamus, cum nos roget ut se rogemus. Itaque nolle eum, cum ipse nos urgeat, orando rogare, est illi injuriam immodicam irrogare.

III. Potestne felicitas ulla cum nostra, quia incomparabilis, comparari, qua semper pro nostro arbitrio, ac desiderio possimus, cum supremo illo coeli, terræque monarcha sermocinari, & pro felici æternitate negotiari? Non uti tanta felicitate, vel abuti tanta Dei benignitate, nunquid summa est stultitia, supina negligentia, maxima impudentia, ultima desperatio? Quid quod vel idèd cogamur orare, quia oratio nos Deo conjungit? miseros nos, ac infelices, si à Deo separemur: quid enim tunc præstidii, quid remedii, quid consilii, sit reliquum? quid agnellus faciat à matre avulsus sine lacte, sine pastu, nisi ut pareat? membra item nostra à reliquo abstracta corpore

corpore, quam vitam habeant? Elementa à centro suo remota quantoperè luctantur? sicut itaque elementis necessarium est centrum, corpori membra, agnella mater: ita ut Deo fruamur, & cœlesti gloriâ potiamur, necessaria est oratio. Ut igitur eam illo, quo par est modo orationem instituamus, ab omnibus exterioribus, visibilibusque rebus sejuncti, in desertum ac solitudinem cordis nostri scedamus, inibi regnum Dei reperturi: animo enim nostro plusquam totum cœlum claudemus, quia ipsum Deum eodem quantum possumus complectemur. Sed ut sint potentiores ad quidvis impetrandum preces, nullæ sint in corde precantis sordes, non hoc mecum, sed Poëtæ est consilium:

A macula sordis munda orans intima cordis.

8. DIES NOVE MBRIS.

Considera, quid, quis, qualis sis: quid in natura, quis in persona; qualis in vita. *S. Bernardus libr. de consil.*

Medi- I.
tatio.

HÆc tria, si cum otio consideres, evenient super te sidera, eris horum meditatione non tantum tibi dissimilis, sed planè alius. Sed ut illa assequaris, proderit frequenter ad futura omnia animum meditando explicare. Sicut necessaria est, ut Deum consulas, oratio, sic ut tibi consulas, meditatio: quàm illa debet esse fervens, tam hæc sit frequens; hæc una futura omnia ut apprehendes, sic animo comprehendes. Quo pacto quis, ut perennis exitii, in quæ incedere potest pericula, declinabit; aut gloriæ, quam sperat, &

K k k §

oprat

optat sempiternæ felicitatem serîo desiderabit, si quid illa sint nesciat? qualia sint non intelligat. Meditatio hæc omnia nobis detegit, & quæ nobis erant clausa aperit, quæ abdita, in conspectum producit; quæ obscura, illustrat; quæ arcana, revelat; imò est quasi fenestra, per quam alterius mundi, ac futuri sæculi diversissimos status possumus inspicere. Si cui diceretur duas alicubi fenestras esse, per quarum alteram clarè, distincteque videretur status, ac conditio beatorum in cœlis, majestas & gloria Christi Domini nostri, Deique magnitudo, & amplitudo, totusque illius beatissimi Regni apparatus; per alteram verò, ea quæ aguntur apud inferos, flammæ, tenebræque horrendæ, ignis illius terribilis, rei illi miserabiles, qui à Dæmonibus istic cruciantur, & multiplices carceris æternum infelicitissimi miseriæ, si cui inquam hoc pro certo diceretur; an hominem toto orbe ullum futurum existimamus, qui per harum fenestrarum alteram, quid alterutro in loco geratur, contemplari omitteret? Certè si vel in extremo terræ angulo, id genus fenestræ reperiretur, neminem unum fore credo, qui non eodem, minimum curiositate impulsus esset properaturus.

II. Atqui meditatio ipsissima illa fenestra est, per quam cœlum inspicimus, & orbem despiciamus; beatos, & damnatos, Angelos, & Dæmones, felicitatem, & miseriam sempiternam: illum locum, ubi dies est sine nocte, & alterum ubi nox est sine die: illud regnum in quo est omne bonum sine ullo malo, & illud ergastulum, in quo est omne malum, sine ullo bono. Illa nobis fenestram aperit undè utrumque
illum

illum longè diffimillimum beatæ, ac calamitosæ æternitatis statum intelligamus. Quæ est igitur hæc incredibilis ignavia, dicam, an vesania? quis ille intolerabilis neglectus, imò veternus? quis ille hominum oscitantium sopor, imò insanientium stupor? res tantas tantique momenti nolle, cum possumus, intelligere, imò cum facile possumus, velle negligere? præsertim cum illa probè intelligere sæpè intelligentis sit salus, intelligere negligentis sit exitium? Quid est aliud meditari, quàm veritatem abditam scrutari, quàm thesauros omnes sapientiæ, & scientiæ Dei, qui absconditi sunt in Filio Dei, sibi aperire, ut se pauperem illis locupletet? quàm ubique terrarum ut omnia lustret, & sic intellectum illustret, animo spatari? Nunc in Nazareth, ut Deum Incarnatum, nunc in Bethlehem, ut nascentem; nunc in Jerusalem, ut docentem; nunc in monte Calvariæ, ut morientem contempletur?

III. Si reo, qui arce quapiam captivus attineretur, vir magnæ auctoritatis narraret, duarum longè diversissimarum conditionum, sortiumque alteram, aut felicitatem, aut infelicitatem summam illi eventuram, atque utriusque apparatus, & quasi imaginem graphicè adumbraret per unam aliquam arce fenestellam, ipsummet, si modò caput paulisper erigere ne gravaretur, posse perspicere? an non quantocyus ad eum se locum reciperet, unde hæc duo extrema, alterum vitaturus, alterum studio omni quaesiturus, queat intueri? qui fit igitur usque adeò nos desides sumus, tamque remissè contendamus ut duplicem, adeoque disparem fortunam, hoc est, æternam, vel gloriam in cœlo, vel pœnam in orco, quæ

nos certò certius expectat, liquido cognoscamus; idque ideò, ut alteram sortem, eamque tristissimam fugiamus, alteram verò optatissimam consequamur? Has duas sortes tam dispares vobis, velut è latebris educit, & in lucem producit, accurata meditatio, dum cogitando commora, illarum adyta penetramus. Sicut ergò sol suo calore revelat, quidquid nix celat, sic & meditatio arcana omnia revelat: sic enim de sole Poëta:

Quidquid nix celat, solis calor omne revelat.

9. DIES NOVEMB.

Vis ut serviat caro tua, animæ tuæ? Deo serviat anima tua. Debes regi, ut possit regere. S. Augustinus supra Joan.

Sub Deo servitus I. est super omnia dominatus.

DUm hic differo de servitute, quâ te subicias Deo, ago de libertate, quâ ut Dominus imperes mundo. Meditatio Deo, cui serviunt etiam qui ubique dominantur, servire te ferio, & submissâ animi reverentiâ docebit. Servire te dum jubeo, ingenuum esse volo, imò servitutem humillimam quam serviebas, excutere. Servitus illa est virtutis, non vilitatis, imò illa servitus est verè dominatus. Servies honori ejus, qui se honorantes honorat, præmittens omnibus actionibus tuis simplicissimum rectæ intentionis oculum, & sic te diliget Deus ut pupillam oculi. Servies veritati ejus præferesque omnibus actionibus tuis lucidissimam fidei faciem; servies fidelitati ejus, offeresque omnibus actionibus tuis firmissimæ spei illecebras. Servies bonitati ejus, admovebisque omnibus actionibus

bus tuis ferventissimi amoris flammæ; servies justitiæ ejus, & adhibebis omnibus actionibus tuis ingenui timoris frænum. Qui paver, caver, nec facile Deum offender, qui timet ne offendat. Serviet majestati ejus, addeſque omnibus actionibus tuis debitæ religionis obsequium. Nullum non obsequium illi est debitum, cui nihil non debes. Intentio finem & scopum monstrat, inter tot illecebras, Fides viam ostendat, inter tot errores; Spes præmiis alliciat inter tot molestias, Amor flammis accendat, inter tot turbines; Timor fræno cohibeat, inter tot licentias; Religio cultum reddat, inter tot irreverentias.

II. Cave fallat oculus, fax obscuretur, anchora solvatur, flamma extinguatur, frænum laxetur, cultus pervertatur. At quomodo intendis finem tuum, qui toties aberras à scopo tuo? quomodo spectas summum bonum tuum, qui ultrò accerſis summum malum tuum? quomodo sectaris Dei honorem, qui tuum in omnibus captas commodum? credisne odium tui, amorem esse? amorem tui, odium esse? carnem tuam hostem esse, mundum fucis plenum esse? divitias spinas esse? voluptates, dolorum fontes esse? honores, vanitates esse? gloriam, ingloriam esse? adversitatem, prosperitatem esse? crucem salutis instrumentum esse? non credam hæc te credere, nisi videro aliter vivere. Fidei tuæ probatio, non sit professio, sed actio. Oportet illam non tam protestari verbis, quàm testari actis. Faciamus modò, & anatomiam tuæ spei. Sperasne veniam, quam offert misericordissimus? gratiam, quam benignissimus? gloriam, quam liberalissimus? auxilium, quod potentissimus? consilium, quod sapientissimus? solatium, quod

quod dulcissimus ? perseverantiam quam fidelissimus ? Spes omnia futura sibi sistit tanquam presentia : illa quaecumque Deus promittit , tibi quasi in sinum mittit, ita ut jam propè possideas, quæ te Deo sponfore, possessurum firmiter speras.

III. Jam reliqua prosequamur, amasne eum, cujus natura bonitas est ? cujus verbum veritas est ? cujus opus, beneficium est ? cujus forma pulchritudo est ? cujus promissum fidelitas est ? cujus convictus jucunditas est ? cujus aspectus, foelicitas est ? cujus possessio, salus est ? illum inquam, cui servire est dignitas ? subesse potestas ? obsequi libertas ? osculari castitas ? copulari virginitas ? timesne eum , cujus oculus omnia videt, cujus manus omnia tenet ? cujus aspectum nemo potest effugere ? cujus iracundiæ nemo resistere, cujus sapientiæ nemo illudere ? cujus scientiam nemo potest fallere ? cujus sententia, est justitia ? cujus vindicta, est animi , corporisque ruina ? colitne eum , quem unum colere majestas ejus exigit , dignitas ejus monet, beneficentia ejus, officium tuum postulat ? colitne eum observantiæ tuæ officiis ? tolerantia tuæ hostiis, cordis tui suspiriis, oculorum tuorum lacrymis , laudum encomiis , voluntatis desideriiis, intellectus cogitationibus, manuum operibus, mentis intentionibus ? Ita quidem, si Deo servieris, servitute brevi æternum regnum obtinebis, fietque ex servo unius, omnium Dominus : sic Deo serviendo in omnibus se submittere, est omni servituti nuntium remittere. In omnes & in omnia dominaberis, si uni huic subsis Domino : sub quo jacere est supra mundum stare. Gloriosius est esse Dei ultimum mancipium , quàm totius mundi primum Dominum.

Novemb.

fideliffi-
praefentia:
in finem
Deo spon-

um, cuius
? cuius
udo est?
us juncu-
possef-
gnitas?
castitas?
s oculus
us aspe-
e nemo
us scien-
justitia?
coline
digni-
um po-
? tole-
m tuo-
is defi-
eribus,
vieris,
fietque
ervien-
ti non-
beris,
supra
imum
Dom-
pum.

Novemb.

Tessera.

895

num. Alterutrum necesse est eligas Dominum, vel qui supra omnes est, Deum, vel qui infra omnes, Diabolum. Vide quem eligas, quia nemo potest duobus Dominis servire: adstipulatur huic veritati Poeta:

Vix placet ambobus, qui vult servire duobus.

10. DIES NOVEMB.

Non est timendum, quod liberat ab omni timendo.

Tertullianus lib. de testam. Anima.

Ufus rectus I. **D**Ocui primas Deo tribuendas, secundas tibi vendica. Post Deum nullus tibi te ipso propinquior; sic ergo vive, ut vivas primum Deo, deinde tibi morere, quod quoad refugis, vivere desinis, & vivendo mortuus es. Est raræ artis & præclaræ virtutis, posse exequi hoc paradoxum, videlicet moriendo vivere, & vivendo mori. Hanc artem tibi suggerit, qui illam terris tradidit, cœli Magister, mortis victor, auctor vitæ, qui te uti vivere docet, ita malè vivere dedocet, & mori jubet, mandatque te ut cadaver, dum calcaris, non ejulare: dum sperneris, non respondere; dum pateris, non indignari; dum offenderis, non stomachari; dum derideris, non obloqui; dum spoliaris, non queri; dum percuteris, non altercari; dum accipis injuriam, non rependere vindictam. Cavet eadem, ne vivat in te stimulus carnis, quo Deo displiceas; pruritus vanæ gloriæ, quo obscures Dei gloriam: cupiditas honoris, quâ tollis honorem illi, cui soli debetur omnis honor & gloria: amor opum, quo redderis virtutum inops: appetitus laudum, sub quo latet congeries

geries fraudum ; desiderium voluptatis, quæ est fons
omnis amaritudinis. Hæc si in te vivant, nihil in te
minus est, quàm vita, quia similis vita, simillima est
morti. Ne timeas tibi mori, mors illa liberat te ab
omni timendo ; quid enim magis timendum, quàm
peccatum ? desines peccare, si incipias tibi mori.

II. Mori te cùm jubéo, vivere non prohibeo, imò
vivere te cupio, sed anima potius quàm corpore, spi-
ritu magis quàm carne. Debes te uti ad Dei obse-
quium, non te frui ad tuum delictum. Si te bene utaris,
beatè frueris. Usus tui officium tuum est ; frui, vitium,
Labore frui non datur nisi transacto : non sane, imò
insane judicas, si hic vivere, aliud quàm laborare ex-
istimas. Utere corpore ut animæ jumento : ut sit illi
adjumento, dum illius indiget obsequio : sit illi usui,
non oneri : ancilletur corpus, dominetur animus ; præ-
sit ille, hæc subsit : utere cibo, ut pharmaco : quidquid
excedit modum, nocebit supra modum. Ubi cibo-
rum est ingluvies, illic vitiorum est congeries. Ute-
re mero, merè ob debilitatem stomachi : quidquid
hic est nimium, est venenum. Pinguedo corporis,
est languedo spiritus : illius satietas, hujus est esu-
ries, primus cibi abusus, primum inflixit animo vul-
nus, nova ergò ingeminas vulnera, dum nova inge-
ris fercula, utere vestimento, ut nuditatis tegumen-
to, non ut vanitatis ornamento. Sæpè vestis concin-
nitas, est animæ nuditas. Sæpè ut later sub tordido
palliolo Pallas, ita & castitas. Utere rebus creatis, ut
alienis, non tuis : quantum requirit necessitas non vo-
luntas : ubi desinunt esse necessariae, incipiunt esse
perniciosæ ; dumque usum excedunt, luxui serviunt.
Eas sic cura, ut creatorem non negligas : sic acquire
ut il-

ut illum non amittas ; sic auge, ut virtutem non minuas, sic dispensa, ut charitatem usurpes.

III. Utere tempore, cum scœnore : utere ut thesauro, quia est pretiosus omni auro : inutilis ille est dum otiosus ; exigit usuram, qui tribuit usum ; illo si abuteris, æternum perdis, quod aufert præteritum, non reddet futurum. Utere anima tua, ut vita tua, quàm ut sustentes, nutries meditando divina, amando cœlestia, desiderando æterna : ne mirare languorem, si parcum est nutrimentum : nec contagionem, si noxium est alimentum, meditando vana, amando vitiosa, desiderando illecebrosa, nutris animam non ad salutem, sed perniciem. Utere animæ facultatibus, ut vitæ adjutricibus, deserunt officium dum subtrahunt auxilium. Utere ratione, ut vitæ moderatrice, dicat agenda, monstret prætermittenda, dirigat actiones, cohibeat passiones. Præscribat finem, eligat media ex plurimis optima, modum agendi suggerat : locum, & tempus statuatur ; respiciat præterita, consideret præsentia, prospiciat futura. Stude non multas scire agendi industrias, sed paucas rectè usurpare. Non est virtutis studium, sed curiositatis argumentum, novas sectari rerum agendarum rationes, & quas noveris fastidire. Imò est amoris proprii artificium, qui ut laborem, & molestiam fugiat, nova identidem indaget ut faciliora inveniat. Prævide quotendas, ne alio pervenias, quàm transeas, ne impingas : nec enim via quælibet ducit quo libet. His monitis, si sapias, & tibi consulis, parebis. Enimverò :

Si non parebis, cœlesti sede carebis.

II. DIES NOVEMB.

Doctrina in dictis, Scientia est, in factis virtus, *Chrysostomus* *serm. 167.*

Operare qui-
runtur non
verba.

I. **M**agnum est intervallum inter hæc duo, dicere & facere, inter verba & facta,

linguam, & vitam, sermones & actiones; parum proderit dicere Domine, Domine, nisi servias Domino; nisi facias voluntatem Domini; fac, non dic. Quid juvat dicere facienda, & non facere? Scientia Sanctorum est virtus, non doctrina, progreditur ad manus, non hæret in intellectu, nec solo affectu; est scientia manualis non intellectualis. Verus Dei cultor, & mundi odor, non tantum loquitur quæ sunt optima, sed etiam facit, quæ sunt honestissima, & quæ sunt aliis temporis feræ, illi sunt temporis nundinæ, illius oratio, est tonitruum, quia vita est fulgur: ut loquitur D. Hieronymus. Nam vitæ probæ splendor, verbis adjicit pondus, ut emittere videatur tonitrua, dum verba talis erat, qualem omnes esse optarem; D. Martinus: faciebat multa, dicebat pauca, pauperi eleemosynam flagitanti, non dedit verba, Deus te adjuvet, sed nihil dicens, manum admovit gladio, & illum induit pallii dimidio. Non tantum sciebat misero stipem dandam, sed dedit. Adhuc catechumenus tam erat magnificus. Non alios dandi instruebat præcepto, præbat exemplo. In ultimis mundi consummati comitiis: in illo celebri cœli terræque confessu torus mundus erit spectator illius pallii, dum Martinus vel ideo induetur stola gloriæ.

II. Est,

II. Est, teste Gregorio Nazianzeno, proverbium
 ut verissimum, ita etiam brevissimum. (a) *Iunc can-*
tabunt cygni, cum graculi tacuerint, tunc eruditi lo-
 quentur, tum ineruditi tacebunt. Multos reperire est
 garrulos, & obstreperos graculos, verbosos blatero-
 ses, quorum omnis scientia est in buccis: quibus ac-
 commodari potest, alterum illud proverbium; *Clam-*
at arundo, plus quam cygni decem, sunt exterius gar-
 ruli ut hirundines, intus inanes ut arundines: multis
 multa suadent, quorum ipsi nihil sibi persuadent. (b)
Indutus purpura, frustra cum Joanne pilos pradiat camelot-
rum. Verba sunt Petri Damiani. Ita qui modestus est,
 non tantum lingua, sed totius corporis moribus &
 motibus, eloquentissimè modestiam commendat:
 nam is, ut idem loquitur, *ad modestiæ præconium, de toto*
corpore linguam facit, & cum os taceat, muta membra
melius, quia & simplicius clamant. Oportet semper esse
 in actu, ut imitemur Deum, qui est purus actus. Et
 sicut oportet Imperatorem stantem mori, sic Chri-
 stianum Heroem decet mori operantem. Quod vo-
 luit exequi S. Duostanus, qui invitatus ad cælum ut
 petraueretur gloriâ cœlesti, inducias à Deo petiit, &
 impetravit, donec populum verbo Divino refecis-
 set: quo in opere gloriosum esse putavit, vitam &
 spiritum effundere, ac concionantem mori. Validior
 oculorum est vox, quàm linguæ, sic & vox operis
 efficacior quàm oris. Loquitur oculis peccator, dum
 pœnitenda se commisisse plorat, quot lachrymæ
 tot linguæ, hinc illud (c) *Auribus percipe lachrymas*
meas. Cum verò auribus vox percipitur procul dubio
 lachrymæ, voces sunt.

LII 2

III. Ina

(a) Ep. ad celsus. (b) Opusc. 15. c. 28. (c) Psal. 38. 13.

III. Intueamur B. Martinum Turonensem, cuius est dies cœlo natalis, & audiamus clarissimi illius animi dignam cœlo vocem, qui cùm esset velut in atrio foelicissimæ gloriæ, & propè manu jam prehenderet coronam illam insignium meritorum bulis, gemmisque rutilantem, quàm illi Deus apparaverat : cùm jam propè audiret ex ore sui Remuneratoris illa auspiciatissima verba : (a) *Euge, serve bone & fidelis &c. intra in gaudium Domini tui* : sui immemor, memor suorum, & intentus in divinæ gloriæ amplificationem ; Enimverò, inquit, magne mundi parens, cui hanc animam consecravi meam : si quis adhuc restat in venis cruor, si quis in corde calor, si vitales spiritus suppeditant, cupio ut omnia tibi, tuisque serviant. Dulcis Jesu amator animarum, potens omnium Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem. O cygneum Divini hominis cantum, & melos Deo suavissimum, quod beatæ mentes symphoniâ proscutæ cœlum, & terram incredibili suavitare compleverunt. Quid deses hic torpes? quid iners langues? à te fugit, ad te mors currit : æternitas sola consistit ; trajicimus infidum mare, ob fulgorem unius gemmæ, ob viles aliquas merces, & torpemus ad claritatem Dei. Quàm molestum ab ipsis Indiis confecit iter, Regina Saba, ut semel videret Salomonem, non ut cum eo maneret, sed statim rediret ; ecce plus quàm Salomon, est hic, ad quem tendimus, omnis Salomonis gloria, ne quidem illius, quam expectamus, est umbra. Si enim Deus hunc mundum, ergastulum peccatorum, caveam belluarum, tuguriolum Adam, tam admirabilem

(a) *Matth. 25.*

Novemb.

Tessera.

901

lem fecit, ut ad ejus econtemplationem extrà se aliqui
Ethnici raperentur; vix sui prae stupore compotes:
querit domus Dei, & aula coeli? Itaque ne coram
Deo fias despicibilis, ut coram hominibus fias susci-
piendus, despice quam calcas terram, suspice, quod
speras coelum. Est enim illud nimis quàm certum,
quod velim tibi persuadeas esse certissimum.

Non coelum quaeret qui terra totus adheret.

12. DIES NOVEMB.

Nummicula, non est Christicula. *Petrus Damianus*
opuscul. 12. c. 8.

Ut Deum æsti-
mes, alia nihil
existimes.

HAusta est hæc Tessera ex Pe-
tro Damiano. Sicut, inquit,
qui Christum colit, jure Christi-
cola dicitur, ita & qui nummis per custodiam servit, non
immeritò nummicola perhibetur. Ut intelligas, quonam
animo, desiderio, & studio tendas, vide quid colas:
despice quid despicias, aut suspicis. Si tibi placet Deo
displicere propter plebem, es plebicola, si colas
Deum propter coelum, es coelicola, sicut qui colit
agrum dicitur agricola. Fateor, plebem subindè ve-
reri, sed & revereri, est prudentiæ. Sic tamen uti Cæ-
sarius, de quo scitè scribit ejus frater Gregorius Na-
zianzenus. *Erat, inquit, intus Anachoreta, coram Aulicus.*
Trade subindè faciem mundo, sed cor reserva Deo.
Tales fateor plures desiderantur quàm reperiuntur.
Plerique homines æstimant extimâ, quæ patet larvâ,
non intimâ, quæ latet virtute; cum tamen aurea fides
meliolem equum non reddiderint, nec tu hoc ipso

LII 3

eris

eris melior, si ornatior; eris mollior, sed non melior. Si putes te posse pariter & colere Deum, & illa quæ non sunt Dei, idem hoc est, ac in furnum frigidum immittere panes. Perdis laborem, oleum, operam, quia nulla speranda est merces operis. Sicuti juxta tritum adagium, *plenus venter, non studet libenter*: ita qui est plenus mundo cum sit vacuus Deo, non est mirum, si non vacet ei vacare circa illa, quæ sunt Dei. At verò alii, qui ad magna nati feruntur in sublimia, imis hisce contemptis, non aucupantur humiles terræ glebas; sed venantur cœli stellas. Quia ad egregiarum rerum spem erecti, & cœlo investiti, non terræ regionibus spem definiunt, sed beatarum mentium domicilium, noctes diesque cogitant, atque in id omnes cogitationis imperus designant.

II. Nolo tamen consilia consultissimo dare, ne videar, ut dici solet, *cœlo sidera, & arboribus addere folia*. Tamen si quis audeat tantum præfidere, ac præsumere, ut non indigeat alieno consilio, inter tot laqueos, pedicas, pericula, errores, scelera? nōne ut olim ita & in præsentiarum, totus mundus in maligno est positus? nōne plurimi ut aquam, sic bibunt iniquitatem? an non reperiuntur ex hominum cœtu plurimi, de quibus dici posset, quod de Juliano dixit Gregorius Nazianzenus? *Post Herodem persecutor, & post Judam proditor; post Pilatum Christicida, post Judæos Dei hostis?* Quis non in suo gradu inflatur fastu? Quoties dantur dignitates in dignissimis, cum tamen, ut bene Pius II. summus Pontifex, *dignitatibus homines dandi sint, non dignitates hominibus*; adeo ut dignitatum potius

Novemb.

in melior.
illa quæ
frigidum
operam,
uti juxta
enter: ita
non est
quæ sunt
runtur in
cupantur
i stellas,
& cælo
unt, sed
sque co-
etus de-

are, ne
us adde-
re, ac
o, inter
celera?
s mun-
rimi ut
perion-
lici pos-
zenus?
oditor;
Quis
dantur
ne Pius
ndi sint,
m po-
tius

Novemb.

Tessera.

903

ius habenda sit ratio, quàm ambientium dignita-
tes: ut videlicet dignitatum, ut ita dicam dignita-
ti, honorumque honori consulatur. Quoties à mun-
do decepti, fidem tamen adhibemus decipienti,
credunt se mundo qui cultores suos tam certò deci-
pit, quàm blandè excipit. Quid tamen ægrius fe-
runt homines, quàm decipi ab homine, præser-
tim si frequens sit illa deceptio? nam juxta Petrum
Venerabilem, *Primò falli incommodum, secundò*
stultum, tertio turpè. Quid mirum, si mundus tam
falsus fallat, si impostor imponat, si mendax deci-
piat mendaciis? quot reperire est qui rebus suis
parcent, aliena avidissimè vorant: de alieno sunt
profusissimi, de suo maximè tenaces? atque adeò
in propria mensa sunt formicæ, in aliena vultu-
res?

III. Omnes homines ad bravium currunt, sed
quid juvat currere ad metam, si curras extra viam:
(nam) ut prudenter Augustinus: *Meliùs it clau-*
ditur in via, quàm cursor præter viam: quo enim ille
velociùs fertur, eò erroris ambitus grandiores fa-
cit, ægriusque redire in viam potest. Nihil refert
navem impellere, nisi ducatur ad portum, quo
tendit. Quàm fatui mortalium plerique, qui in
recta via ad vitam, & in Dei obsequio, claudi-
cant extrà viam, & in mundi cultu velocissimè
currunt, & celerrimè tendunt, & validissimè
contendunt. Satiùs est in via Dei esse vel testudinem,
quàm in via mundi leporem. Nam ut est prover-
bium; *testudo dormientem leporem antevertit.* Apo-
logus sat notus est, testudo & lepus de celeritate
certabant; constituto itaque die, locoque discessere:

LII 4

lepus

lepus quidem propter naturalem velocitatem, in cursu negligentior factus, in via prostratus dormit: testudo verò suæ conscius tarditatis, continuò incessit, sicque leporem dormientem præcurrens, victoria præmium retulit. O quot sunt in via lata non dormientes, sed perniciosissimè & ideò perniciosissimè currentes lepores: in via verò arcta, dormientes testudines; in obsequio mundi toti calidi, in Dei verò, toti frigidi, illic oculati, hic excæcati. Multi sunt Cosmophili, pauci Theophili; quis non stupeat cum stupente, non tamen stupido Alberto. *Stupeo*, inquit, *nos posse credere Deum, esse Deum, & tam tepidè non ei servire*. Sic rebus vilibus præ omnibus Deus vilescit. O si sapias, fac quod suadet Poeta:

Despice res viles, Christi fortissime miles.

13. DIES NOVEMB.

Deo nec laboriosius aliquid quæritur, nec fructuosius invenitur. *S. Augustinus serm. 1. de Trin. c. 3.*

Deus studiosè quærendus.

I. **T**otum hominis vivere, nihil est, nisi aliquid quærere. Oculi dum vident, aures dum percipiunt, nares dum odorantur, manus dum palpant, lingua dum loquitur, pedes dum moventur, mens dum cogitat, cor dum desiderat, denique homo quoties aliquid agit, aliquid quærit. Sed non omnis qui quærit, invenit. Sæpè invenit quod pœnitet inventi. Illud inter omnia & præ omnibus, quære, quo nihil potes invenire fructuosius. Noli illud quærere quod reperisse te conquereris. Si quæris gaudium, frustra illud quæris

et inter frustra mundi. Non vis frustrari spe rei quam
quæris obtinendæ? audi Bernardum (a) *Solus est*
Deus, qui frustra nunquam queri potest, nec cum inve-
niri non potest. Facile toleratur cujusvis negotii mo-
lestia, ubi adest certitudo eventus. Quam alacri-
ter inirentur prælia, si certa militibus præliantibus
esset victoria? Quo studio iret ad Garamantas, &
Indos mercator, si certo sciret se rediturum salvis
mercibus? quanta diligentia venator feras, piscator
piscis, volucris insectaretur auceps, si de præda spes
esset certa. At nunc hæc ipsa, nequaquam obstanti-
bus periculis, dubia plerumque spe, ne dicam vana, ir-
ritoque conatu, utpote casto successu, quotidie susci-
pi videmus. Deum verò quicumque quærit, ubique
invenit. Itaque Deum invenisse, est omne bonum: sic
enim Cassiodorus. Cum diligimus Deum, omnia in
ipso reperimus, (b) *unus est qui queritur, sed in quo*
omnia continentur. O lucrum mirabile! ô compendium
singulare! cur nos per diversa fatigamus? ad ipsum fe-
stinemus, post quem cuncta bona ultra non quæramus, sed
tenemus.

II. Numquam Deum quæris, ut illum accedas,
quin te quærentem benignè admittat: ipse enim sus-
cipit timidos ut protector, pusillanimes ut conso-
lator, cæcos ut illuminator, egenos ut dives, impru-
dentes ut consiliarius, indoctos ut Magister, miseros
ut misericordia, reos ut clemens, profugos ut refu-
gium, ægros ut medicus, famelicos ut pater, servos ut
dominus, pias animas ut sponsor, omnes denique
post hanc vitam, ut glorificator suscipit in vitam
æternam. Nonne ergo meritò quærit D. Bernardus?

LII 5

Quid

(a) L. 5. de consol. c. 11. (b) In Psal. 33.

(a) Quid quæris extra illum : quid desideras præter illum ? Quid tibi placet sine ipso ? ipse fecit omnia, ipse habet omnia, ipse est omnia, quodcumque bonum cupis, quodcumque pulchrum quæris, quodcumque dulce, & delectabile requiris, totum in ipso invenies, & in ipso perfrueris &c. quidquid boni quæris, summum bonum, & omne bonum, ipse est. Quid ergo non habebit, qui omnia habentem habet ? His accedit, quod non diu sit quærendus. De iis qui alia extra Deum quærunt & colligunt, cautè monet D. Augustinus. (b) Vide ne forte dum colligis, colligaris ; dum vis esse prædo, fias præda. Hic verò dum ut prædo diligenter quæris, ut præda feliciter inveneris. Itaque nunquam quæris cum damno, quia semper invenis cum lucro. Divina ultro se ingerit præda, quæri volens, & inveniri quærens. Ipsa siquidem acquiritur, si diligitur, apparet, si appetatur ; occurrit, si inquiratur. Non expectat, ut quærat, sed ipsemet per prævenientem gratiam præoccupat, & qui invenire potest, præveniri non potest. Quærit nos ut quæramus illum. Itaque semper dum inquiritur, acquiritur. Quid facilius inventu ? cum omnia à Deo condita, sint vestigia Dei ? omnia pulchra testantur ipsum esse pulcherrimum, dulcia dulcissimum, alta altissimum.

III. O quam suaviter hic D. Augustinus ? (c) Alium si volueris, fortè non habebis ; Deum cum volueris, habebis, quia, & antequam velis, venit ad te, & cum aversa voluntate, vocavit te, & cum conversus esses terruit te, & cum territus confiteris, consolatus est te, ita qui tibi præstitit omnia, iste qui fecit ut esses, qui huic qui tecum sunt etiam malis, præstat solem, præstat pluviam, præstat fructus,

(a) De mis. Human. (b) In Psal. 38. (c) In Psal. 32.

Novemb.

fons, vitam, salutem, tantas consolationes, servat
 aliquid quod non det nisi tibi. Quid est autem quod tibi ser-
 vat, nisi se? pete aliud si melius inveneris; se tibi servat
 Deus. Avare quid inhias cœlo, & terra? melior est qui fecit
 cœlum, & terram: ipsum visurus, ipsum habiturus es. Qua-
 rit ut tua sit illa villa, & transiens per illam dicis, beatus
 cujus est possessio ista; hoc dicunt quam multi, qui transeunt
 per illam possunt agitare caput, & suspirare, nunquid &
 possidere? beata gens cujus est Dominus Deus eorum: hac ama,
 hoc posside, hoc cum vis, habebis, hoc gratis habebis. O si
 illum serio aliis hominibus spretis quæras, si quærens
 invenias, si cum invento familiariter sermocineris,
 quam te tædebit, vel cum alio loqui, quàm cum Deo.
 Tunc ex suavitate quàm hauries ex illo, sub cujus
 lingualac, & mel, & in cujus labiis diffusa est gratia,
 dices quod ille totus Dei immersus contubernio, D.
 Robertus, Postquam locutus sum Deo, & Deus mihi, tæ-
 det me loqui, & agere cum hominibus. Similia erant de
 Dei commercio verba S. Scholasticæ, cum diceret;
 vel oportet loqui de Deo, vel oportet filere; quia quidquid est
 hic in terris, non meretur ut de eo loquimur. Itaque Deum
 quærere, & modum eundem reperiendi suggerere,
 omnis nostra posthac erit cura. Interim tu

Hoc unum cura, unum ut super omnia cures.

14. DIES NOVEMBRIS.

Causa diligendi Deum, Deus est. Bern. tr. de dilig. Deo.

Deus I. **H**Æc ultima est hominis perfectio, tan-
amandus **H** singula æstimare, quanti sunt æsti-
quidæus. **H** mada: pluris vel minoris æstimare, est
turpiter errare, quia est peccare. Ut porro cognoscat
homo

homo, ad quid amorem suum debeat convertere, vel à quo avertere, necesse est fingere animum velut in quodam centro creaturarum, esse collatum, ut nec ad dextram per excessum, nec ad sinistram, per defectum, nec ad exteriora, sed ad interiora, id est Deum, amorem suum flectat. Habet homo alia supra se, alia juxta se, alia infra se. Supra se habet Deum, juxta se proximum, infra se mundum. Quod est supra hominem, est summum; quod est infra se, est infimum; quod est medium est majus infimo, & minus summo; itaque homo qui est medius, inclinatione ad infimum, misere, conversione ad summum, beatè vivit. Noli ergo te abjicere ad illa, quæ sunt inferiora te. Stomachum tibi movet si quis conditione vel officio te inferior, vult te esse superior. Quantum excandesceres, si qui te debet subsequi famulus, ex contemptu tui, præcedat. Tibi ipsi irascere, qui te iis submittis, quæ sunt te & ordine & sortè longè inferiora, sinasque illa in te dominari quæ deberent famulari, illaque efferas supra caput, quæ subiectæ sunt tuis pedibus. Vis stare in ipso felicitatis apice? enitere ut tuo consistas in ordine, recteque te habeas ad superiora, media inferiora. Hanc te artem docebit quintus Carthusiæ prior Guigo.

II. (a) In medio constitutus homo, superioribus, id est Deo in dilectione nec præferre, nec æquare, nec comparare ulla ex parte debet: æqualia id est proximos, quoad animæ salutem, tanti facere oportet, quanti seipsum. Inferiora, id est reliquas post spiritum rationalem creaturas, minoris facere debet, ita ut nihil tam parvi, tam vile habeat. Habebit itaque talis superiora ad gaudium, æqualia

(a) In medit. 19.

vertere ,
um velut
m, ut nec
per defe-
it Deum,
ra se, alia
, juxta se
ra homi-
um; quod
no; ita-
ufimum,
vit. Noli
e. Stoma-
cio te in-
desceres,
aptu tui,
rtis, quæ
sque illa
ne efferas
Vis stare
tas in or-
a inferior-
læ prior

us, id est
compara-
s, quoad
um. Infe-
eaturas,
in vilem
, aequalia
ad

ad consortium, inferiora ad servitium. Devotus erit ad Deum, benignus ad proximum, sobrius ad mundum. Dei servus, hominis socius, mundi Dominus. Sub Deo constitutus, erga proximum non elatus, mundo non subditus. Redigens inferiora ad utilitatem mediorum, media ad honorem superiorum &c. nihil ab inferioribus, nihil ab aequalibus, sed totum à superioribus suscipiens à superioribus motus, inferiora movens: superiora sequens, inferiora movens: superiora sequens, inferiora trahens: ab illis possessus, ista possidens. Hic porro ne à sulco delires, illa oberves; licet omnia quæ Deus creavit sint bona, & valde bona, non tamen illorum adhærendum est bonitati, sed illius, à quo habent quod sint bona. Sunt Dei voces: cavendum ne soni suavitas, te magis oblectet, quàm significatio, ne volupè magis sit audire illas, quàm qui per ipsas loquitur Deus: Creatura, vestigia sunt Dei, sed illis diutius non inhærendum, verum ultra ad Deum ipsum per ista pergendum. Nimirum cum creaturis (ait Augustinus) (a) non habitandi electione, sed itinerandi necessitate versandum. Itaque Deus amandus, quia amabilis, & solus amabilis, & infinites est amabilis, & amor ipse. Hoc est, Deus diligendus est non propter sua sed se, quia est Deus, ut monet tessera.

III. sufficit mihi bonitas tua! Ô summum bonum, ut te amarem quantum posses à me amari, quid urges me tuis operibus? Quid cogis tot tuis beneficiis? tu creasti me, quando non eram; tu quælisti, quando perii, invenisti cum perditus fui; salvasti, cum damnatus fui, sustinuisti, cum obstinatus contra te fui, corripis cum delinquo, indulges cum reus

(a) L. de Musit. c. I.

reus sum, doces cum erro, pascis cum esurio, potas cum sitio, toves cum frigeo, refrigeras cum caleo, servas cum vigilo, invigilas cum dormio, levas cum surgo, reparas cum cado, sustines cum sedeo. Tenes cum flo, vehis cum ambulo, excipis cum ad te venio, reducis cum a te abeo, revocas cum devio, undique inundant in me & exundant extra me beneficia tua. Non possum movere manum, quia tua manu accipiam donum; quaelibet respiratio, est novi beneficii obligatio; id ipsum quod non habeo, meum beneficium puto, quia tu Domine donas prout cuilibet expedit, & negas non ut desit, sed ut prosit. At licet beneficia Dei, sint stimuli ad amandum Deum, plus amandus est Deus, ob amorem quo beneficia confert, quam quae confert. Quia beneficia sunt scintillae immensi illius incendii, sunt effectus Divini amoris. Quare quia bonus in se est Deus, plus debemus amare eum, quam quia est bonus in nos & nos amat. Amamus Deum ob beneficia, quia in eis vides, amplecteris ocularis, amorem Dei. Ob amorem ejus illum amamus, quia in illo intueris, adoras, & diligis bonitatem Dei. Amor Dei, una perfectio Dei est: restant aliae infinitae, ob quas infinites est amabilis. Nescio quomodo fieri possit, ut intermittatur, & desinat amor Dei in corde tuo, cum ipse infinitus ab aeterno ita te incessanter amaverit, sola bonitate sua. Quis non amet eum, cuius bonitati, debetur non tantum unus infinitus amor Dei, sed quasi infiniti amores infiniti Dei? hoc lector ut ames attende, & expende, si non ames pave, & cave, quanta patieris si pateris alibi vergere amorem, quam ad aeternum amorem.

15. DIES NOVEMB.

Quidquid mihi vult dare Deus meus, auferat totum,
& se mihi det. S. Augustinus in Psal. 26.

Deus est om-
ne bonum.

I. **N**on miror Augustinum op-
tante sibi auferri omnia,
ut detur unum, quia unum
illud cum sit totum, quis illud non potius præli-
gat quam partes, & cum illud unum sit omne, in
uno habet omnia. Jure igitur eum qui est universa
creatura emendicat sibi objectas delectationes, ad
satiandas insatiabiles cupiditates, copiosæ inopiæ,
& ignominiosæ gloriæ, Augustinus sic redarguit:
(a) Quid amas, ut Deum non ames? dic mihi, ama si po-
tes aliquid quod ipse non fecit, circumspice universam
creaturam: vide utrum alicubi cupiditatis vitio tenearis,
& à diligendo Creatore impediaris, nisi ea re, quam crea-
vit ipse, quem negligis. Quare autem amas ista, nisi quia
pulchra sunt? possuntne esse tam pulchra, quam ille à quo
facta sunt? Miraris hæc, quia illum non vides, sed per ea
qua miraris, ama quem non vides. Interroga creaturam,
quia si à seipsa est, remane in illa, si autem ab illo est, non
ob aliud perniciofa est amatori, nisi quia preponitur crea-
tori. Itaque non sunt amandæ creaturæ nisi eo modo,
quem præscribit S. Augustinus. (b) Si autem ista di-
ligis, ut subjecta dilige, ut famulantia dilige, ut arrham
sponsi, ut munera amici, ob beneficia Domini; sic tamen ut
memineris se per quid illi debeas, nec ista propter se, sed ista
propter illum, nec ista cum illo, sed ista propter illum, & per
ista illum, & super ista illum diligas. Hæc norma est regen-
di, hæc forma dirigendi, hæc regula moderandi nostri
amoris,

(a) In Psal. 79. (b) In Medit.

amoris, ne à scopo aberret, à via deviet, à fine defleat.

II. O Domine in singulis creaturis temet exhibes prospiciendum passim per naturæ transennam : in omni creatura occurris mihi, toties amorem tuum irrogans & amorem meum rogans. Quamcumque fenestram aperiā, ades amator, stans post parietem, respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos, si videam, si audiam, si odor, si sapiam, ecce adest facies tua decora, vox tua dulcis, & odor Dei mei, & favus cum melle tuo : ubique convenior de amore, omnia amorem tuum, & pulchritudinem mutuis clamoribus, & inaspectabilibus coloribus objectant. Sed quæ vox, aut imago, cognitionem tui dabit? Non possunt creaturæ te pingere, ex omni earum perfectione lituram tantum cognosco. Quis ergo es aut ubi pulcher mi? qui cum ubique mihi adsis, nullibi te invenio, & cum omnia sis, nihil omnium te puto? pro imagine tui, se objectare mihi creaturæ, sed ego ænigma æstimo, non es Domine, & id quod designant te esse, quæ licet non mentiantur, taliter te indicant, ut non sis id quod prædicant verè. Ita quæsi vi quem diligit anima mea, quæsi vi illum & non inveni, surgam & circuibo vias naturarum, & plateas cælorum. Interrogavi formas rerum, concentus mellodiarum, odores aromatum, saporis mellitorum, amplexus charorum, & dixerunt : Non sumus dilectus tuus, ille fulget, ut non capiat locus, sonat, ut non ferat ventus; olet, ut non spargat flatus, sapit, ut non noceat fames, hæret, ut non separet fastidium. Interrogavi terram, & respondit : Non sum ego : si cæli cælorum non capiant illum, quid me rogas? Interrogavi

terrogavi mare, & contremuit, dicens non sum, maior abyssus est, & pertransiri nequit. Interrogavi cœlum, & dixit non sum Deus tuus, ascendit ultra.

III. Si vos non estis creaturæ, dicite mihi aliquid de illo. Responderunt mihi vigiles mentes, & custodes spiritus mundi, Ipse fecit nos; quære illum super nos. Paululum cùm pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea, non inveniens illum in creaturis. In hoc solo video, & invenio te ô lumen in medio positum, quod non possim te videre, nec invenire. Nam quomodo assequar quod incomprehensibile est? fuge, fuge dilectile mi, in hoc te consequar, quia fugis me, nec possim te assequi. Plus nosco de te quantum novi te non posse cognosci à me, in nocte, & in quiete anguli mei per noctes quæsi vi quem diligit anima mea, nox est respectu tui, splendor rerum venustarum: nox est, decor cœlorum: nox est, solis splendor, lunæ candor, stellarum nitor & totius mundi fulgor. O Deus abscondite! si ignoratus places mihi super omnia quæ scio, quid facies mihi cognitus, cùm te coram & palam sciam? eripe, evelle cor meum, accipe omne velle meum, nec mihi unquam restituas. In te sit cor meum, quia in te est Thesaurus meus. O Deus cordis mei, quia jam es Dominus illius. Tu es Deus cor meum, Deus pars mea quæ defecit mihi: cor scilicet meum eris in æternum: officia cordis mei imple: Ipse poteris velle pro me, & sollicitus esse, quæ mihi expediant. Ego tantum diligam te, Tu amabis me pro me, ut ego penitus amem te, ut nec amor mei impediat me. O felix jactura cordis, si Deus pro corde est! eris autem plus quam væcors, si Deo spreto consecres cor

mundo. Habet enim mille quibus cor capiat dolos, quibus implicet laqueos. Ergo

Effuge jucundi laqueos, & retia mundi.

16. DIES NOVEMB.

Quis sic delectat, quàm ille qui fecit omnia, quæ delectant. *S. Augustinus in Psal. 32.*

Deus fons I.
omnis delectationis.

Non plus potest esse anima sine delectatione, quam sine respiratione. Quamdiu spiras, semper in aliquo, quo quiescas, respiras. Itaque cum delectari necesse sit, debes delectari caducis, aut æternis, humanis, aut divinis. Illa est mens D. Gregorii. (a) *Esse sine delectatione anima nunquam potest: Nam aut infima delectatur, aut summis. Quid te abjicis ad infima, qui natus es ad summa? non modò quæris semper habere summa, sed ambis ubique esse summus, nusquam non primus. Cæsar tamen erat intemperanter ambitiosus, ut maluerit in ignobili vico primus esse, quam in arce orbis Romæ, secundus. Nonne hæc est stultitia summa, velle in omnibus esse summum, præterquam in delectatione? unde expectandum summum gaudium, nisi in summo bono? quidquid usquam ulli sensui, vel rationi, vel voluntati occurrit delectabile, nunquid est ex eo, qui est ipsa delectatio, & qui fecit omnia delectabilia? quasi verò plus te delectabit aliquid delectabile, quam ipsa delectatio. Si nolis fervire, si timeas ne in te mundus dominetur. (b) *delectare in Domino. Ne timeas spernere quæ hætenus te oblectarunt; nullum delectationis patieris damnum,**

(a) L. 18. Moral. c. 8. (b) Psal. 35.

at dolos,
incipies cum foenore lucrum. Crede hic Augustino,
(a) *Omni homini converso ad Deum mutatur delectatio*,
mutantur deliciae, non enim subtrahuntur, sed mutantur.
Mutantur in meliores, in sanctiores, in puriores; pro
licitis, licitæ; pro turbidis, claræ; pro sordidis inta-
matæ succedunt.

II. Deinde magnus est error quod animus per va-
palabundus vagatur, ut gaudium emendicet, cum
gaudii patria non sit à nobis dissita, sed apud nos pro-
xima, imò in nobis intima. Quàm demens esset, qui
mensum emetiretur oceanum, transiliret regna,
ultraret non urbes, sed orbis, ut investigaret id quod
domi habet. Procul quærimus, quod propè habe-
mus; quæris extra te; quod est intra te, quæris per
omnia loca orbis, quod est in medio cordis, licet fin-
gere gaudium pro libitu, quisque suæ lætitiæ est faber;
gaudii architectus. Præstaret hic severa Sinarum
lex, omnes peregrinos, & extraneos regni sui aditu
interdicens; capitali interminatione; ita vastum im-
perium pax ferè æterna servavit; At modò ubi extra-
nei advenērunt Tartari, omnia ardent bellis, totum
regnum in varios divisum est Dominos. Talem de-
bet voluntas sancire legem, si velit tutari pacem,
nihil alienum, nihil peregrinum admittat, non intret
Plutus, Bacchus, non Venus, non Mercurius, illi sunt
Tartari, quia emissi è Tartaro. Illi sunt alienigenæ,
inferent pacem, inferent bellum. Ut semper gaudeas
in Domino, unus tantum admittatur Dominus. Si
ille solus totum possideat, habeat cor unde securè
gaudeat. Itaque mente caret, qui eo mentem conjicit,
ut dives, potensque, ut latè vivat, qui ut delectetur,
occupatur fortunæ infida dona, male fida munera.

(a) In Psal. 74.

Mmm 2

Qui

Qui inde delectatur, semper, ne quid gaudium illi tollat, periclitatur.

II. Habet enim contra se discrimina terræ, pericula maris, invidentiam vicini, odium inimici, insidias grassantium, prodiciones servorum, incursiones latronum, inclementiam cœli, volubilitatem temporum, legem mortis, licentiam illegis fortunæ, & nihil aliud, ipsam rerum infirmitatem, nullo impellente ruiturarum. Si hæc non satis, ipsam potentiam providentiamque numeres. Quis unus audebit adversus tot æmulos certare? quis resistet solus tot copiis calamitatis extrahentibus imò è pectore cum rebus gaudium revulsum? O sollicitum gaudium, cui semper subest, ne pereat, periculum. Vis semper gaudere in Domino? alloquere cum Augustino, his verbis Dominum. (a) Absit Domine, absit à corde servi tui qui confitetur tibi, absit, ut quocunque gaudio gaudeam, beatum me putem. Est enim gaudium, quod non datur impiis sed eis, qui te gratis colunt, quorum gaudium tu ipse es. Et ipsa est beata vita; gaudere ad te, de te, propter te. Ipsa est enim, & non est altera. Consonat Doctor mellifluus. (b) Revera illud verum, & solidum est gaudium, quod non de creatura, sed de Creatore percipitur, & quod cum conceperis, nemo tollet à te, cui comparata omnis aliunde jucunditas, mœror est, omnis suavitas, dolor est, omne dulce amarum, omne decorum, fastidium, omne postremo quodcunque delectare potest, nullum. Horres tristitiam? imprimè menti illam D. Francisci sententiam, & proscribes animo omnem tristitiam, admittes læticiam, Sic ergò ipse: Numquam eris tristis, si memineris Deum esse tuum Patrem, & Christum

(a) L. 10. Confess. c. 22. (b) S. Bernard. ep. 114.

um illi tol-
Christum Fratrem, Spiritum Sanctum Gubernatorem, & B.
iginem tuam Advocatam. Denique.
Jure tibi plaudes, solo si numine gaudes.

. 17. DIES NOVEMB.

Deo est omnipotens misericordia, & misericors
omnipotentia. S. Fulgentius ep. 7. 6. 4.

Dei benignitas.

I. **D**Eus non modò in se est bonus sed in alios, imò in omnes, & omnia, quia fecit omnia valde bona. Exundat ergò ejus benignitas plenis alveis, ita ut de ejus plenitudine accipiant universi, imò tota rerum universitas. Hæc est indoles boni, se effundere, vult enim bonitas sua bona esse omnium. Sed lucis suæ radios quaquaversum latissimè emittit. Ignis per totam spheram suæ ditionis calorem spargit. Fons scaturiens, continuo aquas ebullit, & effundit. Deus Sol justitiæ illustrat omnia radiis suæ misericordiæ. Fons aquæ vitæ est, irrigans universam faciem terræ, ex quo maxima profluunt beneficiorum flumina. O utinam hujus solis radios, hujus ignis scintillas, hujus fontis rivulos excipere, & aliquousque exprimere possimus, ut bonorum omnium largitorem diligere satagamus: Expende hîc summum illud, & omne bonum suæ nobis bonitatis præbere affectum, & effectum; ut in altero se benevolum, in altero se exhibeat beneficium. Quo autem modo? non vi adactus, non necessitate compulsus, non sua utilitate aut lucri spe adductus, multò minus adactus, non muneribus devinctus, non officiis provocatus: sed gratis, merè liberè, sponte, pro bona sua voluntate, liberaliter, copiose,

Mmm 3

piosè,

piosè, & prorsus se communicat, idque semper, ut non sit momentum, quo non aliquod suæ benignitatis nobis relinquant monumentum.

II. Afferit rotundè D. Thomas, (a) Deum creaturis communicare quidquid communicabile, & ab eis recipibile est, & jam singulis momentis communicat, cum habilitatem reperit. Vis cognoscere incredibilem ardorem Dei effundendi in omnes sua beneficia, & favores? hæc de illo Chrysostomus. (b) Deus ita cupit effundere misericordiam, uti parturiens cupit eniti fructum suum. Hoc tecum quod sequitur, serio revolve sapienter animo. Spiritus sanctus dixit B. Angelæ de Fuligno. Tantus est amor meus erga animam quæ diligit me sine malitia, ut si quæ foret, quæ me perfectè diligeret, majores gratias illi conferrem, quam olim contulerim sanctis, de quibus in tempore præterito multa referuntur, quæ Deus iis præstitit: nec aliud Deus exigat. Hoc penitus concordat cum iis quæ asserit Cæsarius. (c) Deus ubi viderit devotionem animi, ardentiorē insinuabit affectum, & quantum nos addiderimus ad studium, tantum ille apponet ad adjutorium, & quantum nos apposuerimus ad diligentiam, tantum ille addet ad gloriam. Ideò meritò dicebat Philippus Neri: Si sineremus Deum, & gratiam ejus operari in anima nostra, quid non faceret homo in hoc mundo? Et illud propè convenit cum iis quæ dicit D. Albertus. Non attendas quid facias, sed quid te facere oporteat, & quid posses facere, si te sineres duci à Deo. Nec huic absumile quod asseverat. S. Odo. Homo solus parum potest: sed Deus & homo concordantes omnia possunt. O sit, cum non discors, & cum Deo concors, cum eo, ejul-

(a) Opusc. 62. §. (b) Orat. de B. (c) Hom. 3. ad Monachos.

semper, ut
benignita-

que gratia omnem adhiberes operam, incompara-
bile esset tuæ & præmium & pretium ope-
ræ.

Deum
ab eo
miserat, cum
edibilem
ficia, & fa-
Deum ita cupit
tanti facit
olve sapius
de Fuligno,
e diligit me
e digne dilige-
olim contru-
erito multa
aliud Deus
quæ allerit
nisi, an-
nos addide-
torum, &
tantum ille
ippus Ne-
perari in
undo? Et
Albertus
orteat, &
huic abfi-
um potest:
O fite-
eo, ejul-
que
ad Monachos

III. Magna est, & ea Divinæ benignitatis com-
mendatio, quod non tantum sit erga miseros miseri-
cors, sed erga miserrimos, hoc est peccatores (a) pa-
tiens, & multum misericors. Hanc erga impios, & fa-
cilem Dei longanimitatem, & patientiam, ita mira-
batur quædam illustris matrona Hispana, ut solita
fuerit dicere: Si Divinis attributis aliquod templum
a se erigendum esset, se velle illud erigere, & conse-
crare Divinæ patientiæ. Nec mirum Deum ita esse
patientem, cum tam multa ipse pro illo sit passus. Est
ergo & misericorditer potens, & potenter miseri-
cors. Hanc Dei & benignitatem & patientiam in se
exprimere satagebat D. Odilo, qui cum accusaretur
quod esset nimis benignus erga subditos; reposuit,
malle se reddere Deo rationem de misericordia, &
benignitate, quam de severitate. Cum sit igitur Deo
proprium, misereri, & tibi propriissimum esse mise-
rum, cave unquam diffidas de ejus misericordia, in
tuis miseriis; quia verissimum est illud S. Augustini,
Qui de venia peccatorum desperat, negat Deum esse (b)
misericordem. Nec ideo abjicias animum quia descen-
dit usque ad portas inferni anima tua, plus infinities
potest istibi remittere, quam tu mali committere,
imò nihil est facilius quam pro commissis ei satisfacere.
Audi quam facile potes illi benefacere, & sic sa-
tisfacere. Deus Pater hoc modo olim allocutus est
D. Brigittam. Quicumque Christum colligere volue-
rit hilari mente, satiare eum potest etiam uncia

M m m 4

pania

(a) Psal. 144. (b) Man. 6. 23.

panis, si voluntas fuerit bona, vestire eum sufficit filo, si charitas fuerit ardens: potare eum potest stilla, si affectus fuerit rectus. Quid minus micâ, filo, stillâ? Da Christo minima, ut accipias maxima, da cito, ne accipias sero, Dandi tolle moras, cito dando, munus honoras.

18. DIES NOVEMBRIS.

Ipse erit bonum tuum, à quo tu in tuo genere factus es bonus, & omnia in suo genere facta sunt bona.
S. Augustinus in Psal. 102.

Dei bo. I.
nitas.

Quid hic volo agere de Dei bonitate, quæ nec potest scribi, nec dici, nec concipi? si omnes spiritus qui sunt vel fursum in Cœlo, vel deorsum in orco, omnesque in terris animæ creaturæ, creandæ, & quæ possunt creari, de ea scribere vellent, si singulis attramentum esset oceanus, ac membrana cœlum, priusquam minimam ejus partem describerent, oceanus totus exficcaretur, & cœli nec unum apicem, aut jota amplius capere possent. Si cunctæ stellæ, & imbrium guttæ, totidem forent linguæ, antequam aliquid de ea pro dignitate possent eloqui, destituerentur spiritu & obmutescerent: si omnes arenulæ maris, in mentes mutarentur, non possent particulam ejus dignè concipere, nam ut docte S. Gregorius Nazianzenus. (a) Certè hoc est Deus, quod cum dicitur, non potest dici, cum æstimatur, non potest æstimari, cum definitur, ipsa definitione crescit, quem omnia nesciunt, & metuendo faciunt. Non dissimiliter Arnobius, Deus, ut intelligatur tacendum est, atque ut per umbram possit illum errans investigare suspicio, nihil

(a) Orat. 42. de Fide. (b) l. I. adv. Gent.

nihil omnino est metuendum. Non est mirum, si ignoratur, majoris admirationis est, si sciatur. Eloquar sicut sentio, magnitudinem Dei qui se putat nosse, minuit: qui non vult minui, non novit.

II. Quid volo igitur comparare eum, qui in omnibus est incomparabilis? nonne qui vellet exaggerare hyperbolicè Sapiéntiam Salomonis nugi vendulus haberetur, si hæc, aut his similia diceret? Tanta est Sapiéntia Salomonis, ut nec eam mancus possit scribere, nec mutus dicere, nec stultus concipere? Si hæc commendatio esset potius irrisio, aut vilipensio: minus sunt ad rem illæ comparationes, respectu Divinæ bonitatis, ad quam describendam, enarrandam, concipiendam, omnis in cælo & in terris, creatura, est muta, amens. Illa est Divinæ bonitatis maxima laus, à nemine posse ut par est, laudari, nec amari. Licet omnia folia arborum, & herbarum, stellæ cæli, & arenæ maris, & atomi solis, essent corda, imò essent ardentissimorum Seraphinorum voluntates, imò etsi omnes illæ, & cunctæ reliquæ creaturæ, quæ condi à Deo possent, essent singulæ Seraphinorum Hierarchia, cujus amor in singulis instantibus duplicando semper multiplicaretur, per totam æternitatem, nihil esset cunctorum amor, ut vel in minimo, satisfaceret Bonitati Divinæ, imò esset potius tantus amor frigus, quàm calor. Nec dico, quod tantus amor, qui propè videtur immensus, ad Dei Bonitatem congruè amandam sufficeret, verùm nec ob solam patientiam, quâ te Deus suffert, non modò peccantem graviter, sed remissè, & cum defectibus amantem tantum bonum. Nonne igitur posses Deum iisdem verbis alloqui, quibus olim Philippus

Nerius: Deus, cum sis tam amabilis, & ita praeceperis nos amare te, cur dedisti nobis tantum unicum cor, & adhuc tam parvum?

III. Sed tamen hoc mihi saltem est solatium, quod licet non satis ameris, non etiam satis, nisi à te amari possis. Accipe Domine pro parte mea vilem stipem amoris saltem in votis. Amorem omnium creaturarum, etiam possibilem collectum, tibi offero. Ego ipse solus universorum amorem, quem omnes per totam aeternitatem habituri sunt, vellem habere singulis momentis. Parce Domine, nec injuriæ vertas hæc mea pusilla vota, & desideria, sed ea exequet coram te infirmitas mea, & magnitudo tua. Accipe hoc gaudium meum, quod dignè nequit dari, amor te dignus: accipe & cruciatum meum, quo doleo non omnia te amare. Doleo tot animas sponsas tuas, per fidei arrhas, tot alia hominum corda idonea ad diligendum te ardentissimè, qui Reges mundi, cæloque sublimiores esse possent, oblitos tui, imò immemores sui, jacere in fimo suo, & cum jumentis computrescere in stercoreibus, & perire diligendo se, & hæc caduca, ac horribilia bona terræ, & non te, ô pulchritudo rerum, & amor universi! Percipiebat Dei bonitatem B. Catharina Genuensis, cum hæc diceret: Cognitissimum mihi est, quod quando amor purus vel minimam Dei cognitionem videret, si Deus non averteret cogitationem, in pulverem redigeretur, non corpus modò, sed anima, nisi esset immortalis. At quis ita perspectam habet Dei bonitatem? sed quem potest illa summa Bonitas fugere, cum in ejus semper incurrat vestigia? quia cum omnia quæ condidit, sint bona, ab ejus id hauserant bonitate,

nitare. Sit pro clausula, illa divina D. Augustini sententia. (a) *Pudeat cum alia non amentur, nisi qui bona sunt, eis inhaerendo, non amare bonum ipsum unde bona sunt.*

19. DIES NOVEMB.

Væ tali amor tuo, si vel suspicaris aliquid pulchritus, quam est ille, à quo omne pulchrum. S. Aug. in ps. 43.

Pulchritudo I. **M**agna ad amorem est illecebra, formosi vultus elegantia: trahit ad se oculos, rapit animos, totum occupat in sui contemplatione hominem. Hinc quidam adducti sunt, non modò & amorem cordis, sed furorem mentis. Sed quid est omnis pulchritudo creata, ad incretam, nisi quod est nihil ad omnia? Finge pulchritudinem unius Angeli toties majorem quot sunt atomi in aëre, & singulos Angelos eadem pulchritudine præditos: & cum sint millia millium, seu penè non sit numerus eorum, totam hanc pulchritudinem congloba in unam solam: turpis & deformis esset præ pulchritudine Dei. O cor meum, quo modo non te evellis post tantum decorem, & ardes ad immensam illam lucem? verè dixit Nazianzenus: (b) *Deus & pulchritudo omnis est, & super omnem pulchritudinem.* Hanc incomparabilem pulchritudinem, ut saltem quasi per umbram intelligatis, conducet acerrimâ mentis acie contemplari pulchritudinem, quam animæ confert gratia Dei. De ea sic D. Augustinus: (c) *Naturam humanam in rebus creatis excellentissimam, cum à suo creatore ab impietate sanctificatur,*
à de-

(a) L. 8. de Trinit. c. 3. (b) Orat. 1. (c) l. 15. de Trin. c. 8.

à deformi forma : formosam ait , in formosam transferri. Qualis verò, ac quanta ea sit, non est mortalis oris exponere. Nam si nativæ animæ pulchritudo , etiam sine gratiæ venustate, formositatem ingenitam omnium corporum , ac pretium transcendat, quid ejus ductus à gratia decor , cui absque ulla comparatione venustas animæ nativæ nativa longius concedit, quàm huic nativæ venustati, elegantia naturæ cujusvis corporeæ.

II. Eam quidem affirmat Blosius, esse animæ speciem nullo peccati nævo maculatæ, ut si posset oculis videre, tanta ea videretur, ut esset admiratione, & gaudio alienatura mentes intuentium. B. verò Catharinæ Senensi, cum eandem patefecisset Deus, lambebat osculis eorum vestigia, quia conciliandis cum Deo hominibus, suam operam navarent, & extra se posita impòsque alterius cogitationis : Ah vidisses Pater, (ajebat suo Confessario) quæ sit animæ pulchritudo, gratiâ ornata, profectò vel unius causa, mille mortes oppeteres. Ipse Christus hanc tantâ sanctarum mentium specie, in terras pellectus B. Brigittam edocuit, fore, ut si eam cerneret, præ animi gaudio, quasi vas putre solveretur, concideretque exanimis. Et quid hæc unius animæ de gratia nata venustas, cum Dei immensa pulchritudine collata? Sed quid nos vesperitiliones, de hac pulchritudine caligantibus, & tantum non cæcis oculis videre poterimus? Profectò Dei pulchritudo, Deus ipse est. O quanta debet esse illa pulchritudo, pulchrorum omnium origo, cujus solus aspectus, salus est omnium aspicientium, cujus unus intuitus tollit omnem miseriam, confert immensam lætitiā, adfert omnem foelicitatem, & supremam beati-

beatitudinem. Illa pulchritudo omnium oculis ob-
jecta, est tota pro qua laboramus, merces: pro qua
pugnamus, corona: pro quo currimus, bravium; ad
quem tendimus, portus: quod expectamus, præmium;
quam speramus, fœlicitas; quam optamus, salus; ad
quem denique conditi sumus, finis.

III. Quapropter non ita mirandum, si in hoc
tanti decoris aspectu, perpetuò summo hominum &
Angelorum consistat beatitudo, cum nihil excellen-
tius oculis objici possit, nihil est, quod eorum affe-
ctum potentius rapere posset, & inflammare; nihil
desiderium eorum adimplere; nihil animæ capacita-
tem potens explere. Nulla est in rebus creatis pul-
chritudo, quæ, si assidue inspiciatur, non sensim no-
bis vilescat: sed Dei pulchritudo per omnem æterni-
tatem, semper nova, semper admirabilis, semper ama-
bilis judicabitur. O quale spectaculum, quod Ange-
li innumeri, jam per tot annorum myriades viderunt
& nondum potuerunt saturari, itemque visuri sunt in
perpetuum sine ullo fastidio. Semper in eo erit nova
æternitas, & æterna novitas. O quale spectaculum,
cujus visione privari, æterna est damnatio. Inter
damnatorum tam Dæmonum, quam hominum pœ-
nas, hæc censetur maxima: bono enim spoliatur in fini-
to. Quid si sanctis dum aspiciunt cælum, sordeat ter-
ra, qualis erit utriusque contemptus, dum videbunt
illum, qui creavit cælum & terram? Experta loqua-
tur dilecta Deo S. Theresia, cui cum sui aspectum
Dominus sæpè indulserit, quid inde retulerit utilita-
tis, ita enarrat: (a) *Postquam inexplicabilem Domini pul-
chritudinem aspexi, neminem omnino vidi, qui cum illo
collatus, pulcher videretur, vel memoriam meam occu-
param*

(a) Vit. c. 37.

patam teneret; ita enim quoad hoc jam reddita sum libera, ut cum vel solum mentis, & considerationis oculos in imaginem, quam animo insculptam gero, conjicio, ex eo tempore, cuncta quæ video, mihi abominabilia, & fastidio esse videntur. Et alibi: (a) Omnium rerum inferiorum contemptus, ac fastidium, quod in me permansit, permagnum erat, adeo ut illi non nisi sordes, & peripsæ esse viderentur, & ad oculum videam, quàm abjectè, & viliter nos occupemus, cum illis inhæreamus, verè:

Hic quidquid pulchrum, non est nisi putre sepulchrum.

20. DIES NOVEMB.

Væ animæ audaci, quæ speravit, si à te recessisset, se aliquid melius habituram. S. Augustinus Tract. in Joan.

Deus amandus solus.

I.

QUasi verò detur aliquid melius optimo? detur aliquid majus maximo? detur aliquid altius altissimo? detur aliquid plus quàm omnia? detur aliquid ampliùs, quàm totum? Id opinari, melius aliquid dari summo Bono, non tantum est summa audacia, sed extrema malitia. Quapropter, tibi ipse es plus quàm iniquus, si ames bona, quæ te non possunt amare, aut homines, qui possent te non amare; & licet ament, tu potes dubitare, an te ament & possent illi desinere te amare. An non tibi melius, quia utiliùs, & delectabilius amare illum, qui solus est amabilis? vel si sint amabilia, ab illo habent, quod sint digna amari? Deum inquam, qui quantum potuit amat, & infinitè amat, & qui nequit non te amare si ames, & qui te amando reddit cælo, & terræ, hominibus, & Angelis amabilem,

(a) c. 38.

lem,

lem, quia amando te, reddit te bonum, hoc est filium sibi adoptivum, dilectum amicum, gloriæ suæ heredem regni sui jure participem. Amasti aliquos, qui te non amarunt? Jam saltem, licet serò, tandem serò ama illum, qui antequam eos novisses, te amavit, qui amatus nunquam non amavit, & amando cogit se amari, quem amare summa est virtus, à quo amari, est salus: quem amare maxima est dignitas, à quo amari, ultima est felicitas: quem amare suprema est potentia, à quo amari prima est excellentia. Ama eum quem non amare summa est infelicitas, à quo non amari par est calamitas: quem non amare, certa est perditio, à quo non amari, non incerta damnatio: quem non amare execrabilis est malitia, à quo non amari omnis est miseria. Ama fortiter, constanter, ardentem, nihil sit in cælo vel in terra, quod illum nexum charitatis inter te, & Deum, qui est charitas, solvat, ut audeas masculâ voce petere quod Paulus. (a) *Quis nos separabit à charitate Christi? an angustia? an fames? &c.*

II. Quæ hunc in modum explicat Augustinus: (b) *Nemo nos inde separat minando mortem: id ipsum enim quod diligimus Deum, mori non potest, nisi dum non diligit Deum; cum mors ipsa sit, non diligere Deum: nemo inde separat, pollicendo vitam: nemo enim ab ipso fonte separat, pollicendo aquam; non separat Angelus: non enim est angelus, cum inhaeremus Deo, nostra mente potentior. Non separat virtus: nam si virtus hic illa nominata est, quæ aliquam potestatem in hoc mundo habet, toto mundo est omnino sublimior, mens Deo inherens: si virtus illa dicta est, quæ ipsius animi nostri rectissima affectio est: si in alio est, favet ut conjungamur Deo: si in nobis ipsa*

(a) Rom. 8. (b) lib. de morib. Eccles. c. II,

con-

conjungit : non separant instantes molestia : hoc enim leviores eas sentimus , quo est unde nos separare moliantur , arctius inhaeremus. Non separat promissio futurorum : nam & quidquid boni futurum est , certius promittit Deus , & nihil est ipso Deo melius , qui jam profecto bene sibi inhaerentibus praesens est. Non separat altitudo , neque profundum , etenim si haec verba scientia forte altitudinem vel profunditatem significant , non ero curiosus , ne sejungar à Deo , nec cujusquam doctrina me ab eo separat , ut quasi depellat errorem , à quo nemo prorsus nisi separatus erraret. Si verò altitudine , & profundo superna , & inferna hujus mundi significantur , quis mihi caelum pollicetur , ut à cœli fabricatore sejungar ? aut quis terreat infernus , ut Deum deseram ? quem si nunquam deseruissim , inferna nescirem ? postremo , quis me locus ab ejus charitate develler ? qui non ubique totus esset , si ullo contineretur loco. Hactenus Divinè divinus Augustinus.

III. Toties porro separaris à charitate, quoties separas tuum in alios quàm in Deum amorem. Vagetur quocumque tuus extra Deum amor , nihil tibi occurret , nisi amator. Et quod est amarissimum , postquam tuum in varios , & varia amorem separaveris , tandem ubi corpus ab anima separabitur , hæc erunt ultima , quæ tibi palabundus ille tuus amor suggeret verba (a) Scito , & vide quia malum , & amarum est , reliquisse te Dominum Deum tuum. Ne igitur ames ea , quæ aliquando pereunt , quia quotidie milies peribis ; ama bonum æternum , ut in æternum beatè vivas. Aufer amorem rerum corruptibilium & non corrumparis : contemptibilem , & non contemne-

(a) Jer. 2. 19.

temneris: miserabilium, & auferes tibi omnem miseriam. Cur amas, & quid amando intendis? nunquid ut tibi benè sit? Qui igitur amando quæris benè esse, cur amas ea, qui hoc ipso quod amas, misereris? Ama illum, qui etiam inter has miseras vitæ in qua repleris multis miseriis, tollat miseras, & reddat te foelicem. Quid amas bona, quæ si frueris, te faciunt malum; si optas, miserum; si amittas, mœstum? ut quid amas homines, qui si te ament, faciant mollem, & enervem; si non amant, iracundum? Ama Deum, quem si optas te faciet bonum: quo si fruaris, beatum. Ne ames formas, quæ te deforment: sed amaeum, quem amando te faciet formosum. Quàm violentum est amanti, separari rebus amatis! ut meritò ab illis separandus, & illis à te jam separatis, possis cum singultu vocis, & planctu cordis, clamanti Poëtæ acclamare:

Heu dolor est gratis, abscedere rebus amatis.

21. DIES NOVEMB.

Maria quidquid egit, disciplina est. *S. Ambrosius sermō 2. de vii. g.*

Maria Præsentatio.

I. **Q**uāntum quis est avidus ut sciat, tantum sit cupidus ut discat: non enim acquiritur doctrina sine disciplina. Magistra nobis est una, sed communis omnium, sub cujus disciplina, hauries præcepta omnia virtutum omnium. Adhuc vernabit in flore infantiae, flos virginum, in qua tamen, præter ætatem nihil erat puerile: necdum enim nata, jam erat cœlo adulta, quia cœlestibus virtutibus matura. Itaque jam tum in

Pars III.

N n u

Viridi

viridi ætate, cana meditabatur consilia. Quæ ut exequeretur, à Joachimo, & Anna (prò quale par hominum!) deducitur ad templum, ipsa animatum Spiritus sancti templum: conscendit trimula annis, grava meritis, quindecim gradus; quæ jam virtutum omnium gradus prætergressa, stabat in summo gradu consummatæ perfectionis. Ingressa augustum delubrum, à Salomone tot gregum, & armentorum cruore lustratum, sui sacrificio illud, plus quam Salomon illustravit. Ubi cum se voto virginitatis Deo obtulit, signum ejusdem virginitatis futuris extulit, & contra virginitatis hostes bellicum cecinit. Si teste hodiernæ diei tesserâ, quidquid illa egit, agendi est disciplina, omnis ejus actio, nostra est instructio. Ut te totum amore tuo, toto te Deo consecres, non docuit præcepto, sed exemplo; sis tu ipse in cordis tui sacrario sacerdos tui, cadat victima amoris Divini, amor humanus: nihil Deo offers, licet omnia tua, nisi in te.

II. Anime mi, satis aliquando per creatas bonitates es vagatus; satis eisdem es oblectatus; plus quam satis es contaminatus. Satis amasti eam pulchritudinem, quæ in te delevit omnia lineamenta pulchritudinis, satis amasti opes, quæ nullam tibi unquam nec contulerunt, nec conferent opem; satis aucupaturus es honoris, unde inhonorus effectus es: satis anime mi amasti, quæ Deus odit; satis desiderasti, quod sancti fugerunt: satis adhæcisti illis, quæ te aliquando nolentem deferent: sape tandem meliora, ama cautius, desidera prudentius, ambula rectius, vive purius. Et si extrâ creatorem vis aliquid amare, è creatis illud ama, cujus amore ita captus est

crea-

creator, ut è Creatore factus sit creatura, illudque elegerit assumptæ humanitatis sacrarium. Vis dicam quid ames? ama cum Deo, & juxta Deum Mariam, & ut amandi non desint, quibus movearis, argumenta, ecce, ipse Deus amandi scientissimus, amat illam, & infra se solum, super cætera omnia amat eam. Non potest errare amor, quem præit Sapientia, & ducit Veritas. Amant illam nobilissimi illi, & primi in cælis amoris discipuli, imò filii, & hæredes, Angeli, ut Reginam suam: amant illam omnes in cælo Sancti, omnes in terra justii, tanto amandi peritiores, quanto amori increato viciniore, & cariores; & ut matrem Salvatoris sui amant. Amant illam omnes in piacularibus flammis purgantes animæ, & tanto amant ferventius, quanto ejus solatium desiderant cupidius consortiumque expectant diutius. Omnes supra terram, in terra, infra terram, vires amoris omnes convertunt in Mariam.

III. Mariam inter omnes, & tu unus mi anime ama, amore utique dignissimam, & quamcunque in partem iuflexeris animum, amabilem. Amas familiæ splendorem, majorem sanctitudinem, muneris dignitatem? quid illustrius? quid sanctius? quid dignius Mariâ, in quam unum tot Regum inclytus sanguis influxit? Amas corporis dignitatem, morum suavitatem, vultus Majestatem, sermonis delicias? Eâ elegantior, suavior, augustior est Maria. (a) Nil torvum in oculis, nil in verbis procax, nil in actu inve-
recundum. Amas animæ sinceritatem, cordis innocentiam, vitæ candorem? præstat iis omnibus, omnes Adæ filios Maria: utpotè quæ quoties (b) *vestigium*

N n n 2

pedis(a) Ambrosius *suprà* (b) Idem.

pedis tollebat, toties gradum virtutis attollebat. Amas Divinæ gratiæ charismata, virtutes gratiæ comites, dona istis superaddita? At nemo illis locupletior Mariâ. (a) Quanta enim in una Virgine species virtutum emicant, secretum verecundiæ, vexillum fidei, Devotionis obsequium. Ama Mariam mi anime, ita de te meritam, ut uni illi post Deum debeas, quidquid boni es meritus; atque adeò nisi amorem rependas, nihil tuâ dignum obligatione rependas. Quod si enim amas & jure amas illos, qui te in vitam hanc mortalem, mortis prius, quàm vitæ genuerunt, dic age, Maria tibi amorem, & te amorì, ac vitæ generavit. Quod si amas, & merito suo amas, qui sibi amorem tuum beneficis suis obligarunt; dic age, majoribus, ac præstantioribus te, totumque sibi mundum obligavit Maria. Quod si amas qui te honoris, fortunarum vitæ periculis, qui te hostium insidiis, obtreptatorum injuriis vendicarunt; dic age, diaboli insidiis, mundi illecebris, carnis stimulis te liberavit Maria. Ita ama mi amice, non errabis, amando, nec peribis errando, ut amare possis, dic ô Mater amabilis, patere te amari. O Mater amoris, genera in me amorem.

Vis mentem esse piam? cole totâ mente Mariam.

22. DIES NOVEMB.

Quid prodest, quia hymnum cantat tua lingua, si sacrilegium exhalat tua vita? S. Augustinus in ps. 102.

Musica non tantum est vocum sed morum. I.

Subsequitur licet non passibus æquis, Dominam ancilla, heram pedissequa, Reginam virginum,

(a) Idem.

ginum, cultrix virginittatis, Mariam, Cæcilia, quâ tantum gloriatur Italia, quantum Agathâ Sicilia. Hæc quia gnara musicæ, præses est musicorum. Sed nullus est peritus amandi, qui est imperitus cantandi. Amare enim est cantare; quid enim est amor, nisi harmonicus quidam concentus, sive consensus inter hominem superiorem, & inferiorem, dum corpus subest animæ, & illa præest? Canat ergò Ratio superiorem, pars illa ignobilior, sive sensualis, bassum. Deinde ipsa ratio debet sustinere partem superioris, magnâ in Deum fiduciâ, & simul bassi sui dissidentiâ. Jam mitte te deorsum & dic cum Abrahamo: (a) *Loquar Domino, cum sim pulvis & cinis.* Ecce bassum. Jam ascende superius, & dic cum Paulò: (b) *Nostra conversatio in cælis est.* Ecce superiorem. Iterum crede illud ut veritatis affatum, quia Christi pronuntiatum, (c) *sine me nihil potestis facere;* sed iterum attolle animos, & dic cum Paulo: (d) *omnia possum per eum, qui me confortat.* Hic habes duo extrema, Nihil & Omnia; nihil est bassus, omnia, superior: quid minus quàm nihil, quid plus quàm omnia? itaque ex discordantibus hominis superioris, & inferioris motibus, quasi fidibus concordia, est jucundissima cœlitibus Musica; sic cantare, est piè amare.

II. Cavendum est in hoc concentu, ne discordet lingua à vita, ut concordent dicta, & acta; ne dum spiritus Deo modulatur, caro sibi blandiatur; ne illo canente hymnum, hæc exhalet sacrilegium. Musica nos monet, ut sicuti è varietate vocum ac fidium grata & consentiens oritur symphonia, ita omnes animi motus, & actiones in dulcem harmoniam

Nnn 3

Divi-

(a) Gen. 18. 27. (b) Phil. 3. 20. (c) Joan. 15. (d) Phil. 4. 13.

Divinæ legis, eo convenient. Est enim illa vis cantus Religiosi, ut per aures sese placidè in animum insinuans, turbulentos, si qui sint, motus summâ æquabilitate componat, & instar Poëtici Nepruni, tumida æquora placet. Cùm ventus ambitionis, ac furentis iracundiæ, sævos attollit fluctus; cùm mœror subsidit, & furit æstus arenis; cùm libido inquietat, cùm aliæ perturbationes violentiùs incitantur, ad dulcem chori sonitum venti ponunt, neque iners quædam malacia, sed pulcherrima placidi maris effigies consequitur, coercetur libido exultans, atque ruens in animi perniciem, gloriæ ardor continuò restringitur, implacabilis iræ vis, & cupido ultionis tranquillatur: sed longè acceptior est illa musica, quæ resonat potiùs moribus, quàm vocibus. Audi hîc Ambrosium id ipsum insinuantem (a) Psalterium est homo consummatus in Christo, in quo sicut arte concinentium resonant opera canora virtutum. Hisce affonat D. Chrysostomus: (b) Hic non est opus citharâ, neque nervis extentis, neque plectro, nec arte, nec ullis instrumentis: sed si velis, te ipsum efficies citharam, cùm carnis membrâ morte affeceris, & anima cum corpore pulchrum concentum effeceris. Dum enim non concupierit caro adversus spiritum, sed illius jussu cesserit, melodiam efficies spiritualem.

III. Denique nos posse non modò linguâ, sed singulis totius corporis membris concinere & piè modulari, idem D. Chrysostomus alibi probat. (c) possumus per oculos canere, non tantùm per linguam, & per manus, & per pedes, & per aures; quando enim unumquodque eorum facit ea, quæ Deo honorem, & gloriam adferunt,

(a) In Psal. 30. (b) in Ps. 41. (c) in Ps. 143.

utpotè dum oculus non impudicè aspexerit, dum manus non ad rapinam, sed eleemosynam se extenderint; dum ad psal-
mos, & auditiones spirituales suscipiendas, aures parata fue-
rint: dum pedes ad Ecclesiam concurrerint: dum cor non do-
lens struat, sed charitate scatet, fiunt psalterium, membra cor-
poris, & canunt canticum novum, non verbis solis, sed rebus
ipsis. Ecce quomodò possimus canere non tantum
fistibus, sed pedibus; non tantum chordis, sed corde.
Sicuti sanguis innocentis, noxiè effusus, habet vocem,
quæ ad cælum clamat; sic & modestia, & pudicitia,
& temperantia, habet vocem, quâ modulatissimè can-
tat: sic tota vita Cæcilie, fuit suavissima harmonia
Musice. Virtus quævis est similis Musice, imprimis
iusto placet, & deinde etiam vitiosis, qui quod in se
non servant, in aliis observant. Musica & musicum
delectat, & musice ignaros: Cithara & virtus, manu
agitur, & delectat animum. Hinc juxta proverbium:
*Qui non libenter audit musicum, vel est Angelus, vel est asi-
nus.* Angelus, quia cœlesti harmoniâ assuevit, hanc
inconditam præ illa despicit? asinus, quia ob bardæ
indolis stoliditatem, plus illi placet inconcinnus ru-
gitus, quàm artificiosus concentus. Simus potius
similes Angelo, quàm asino; tamen, cum simus in
valle lachrymarum, potius oportet plangere, quàm
plaudere; suspendere organa, quàm concinere;

Hic tantùm planctus, resonent super æthera cantus.

23. DIES NOVEMB.

Deus est omnia quæ sunt, & nihil eorum quæ sunt.

S. Dionysius de Div. Nom. c. I.

Deus est
omnia.

I.

Quis hominis non stupeat cecitatem, vel potius non horreat iniquitatem, qui cum in uno habeat omnia, quia Deus est omnia, quarat varia, inter quæ nihil reperit, quo fessus quiescat, & satiatus acquiescat. Stultum est, amare bona, quibus hoc ipso quod amas, dignus es carere, imò cares, & non amare bonum, quo, hoc ipso quod amas, frueris. Bona à te amata extrà summum bonum, non sunt tua, sed tu illorum; qua propter cares illis; te illa possident, non tu illa. Deus à te, toto corde amatus, est totus tuus, & tu vicissim totus illius; unde amando eum non potes illo carere, & solum cares, cum non amas: cætera cum non amas, in Deo habes. Cur amas bonum, quod ipsum indiget bono, & non quod affluit bonis? Quando amatur aliquod bonum, quod indiget bono aliquo, augetur miseria, non minuitur inopia, omnia bona mundi egena sunt: nullum per se sufficit, sed requirit aliud. Ama bonum quod alio bono non indiget. Omnia sunt bonitate bona, quare omnia bonitate indigent, ut sint bona. Bonitas per se sufficit, & nullius eger. Hanc si amas, bonus, & beatus eris. Solum ama eum, qui solus est omnia. Ipse enim est esse omnium, sine quo omnia nihil: & tamen nihil est eò præsentius, & nihilominus nihil incomprehensibilius. Quid namque cuique rei præsentius, quàm esse suum? quid cuique tamen incomprehensibilius, quàm esse omnium? Esse omnium meritò dixeris Deum, non quia illa sunt, quod ille est, sed quia ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia.

II. Suaviter, qui omnia suavissimè D. Bernardus de

de Deo uno in se, & diverso in creaturis : (a) Hi qui soli Deo vacant, considerantes quid sit Deus in mundo, quid in hominibus, quid in Angelis, quid in seipso, quid in reprobis contemplantur, quia Deus est mundi rector, & gubernator, hominum liberator, & adjutor. Angelorum sapor & decor in seipso, initium, & finis, reproborum terror, & horror, in creaturis mirabilis, in hominibus amabilis, in Angelis desiderabilis, in seipso incomprehensibilis, in reprobis intolerabilis. Pergit fluere melle & lacte mellifluus, & lacteus Antistes. Deus amat ut charitas, novit ut veritas, sedet ut equitas, dominatur ut Majestas, regit ut principium, tuetur ut solus, operatur ut virtus, revelat ut lux, assistit ut pietas. Nonne in uno hic habes multa, imò plurima, denique omnia? An non igitur inter omnia ipse jure amandus præ omnibus? Tu amas bona quæ nolunt à te amari: ama potius quem omnia volunt amare, Creatorem tuum, qui & à te vult amari, & te creavit ut amaret, & te amat & procreavit tibi omnia bona, ut impensè amares: nonne hæc est execranda malitia, & detestanda insania, non amare Deum qui desiderat à te amari, & amare lutum, quod non vult à te amari? nonne res esset ab hominum memoria inaudita, si quis sperneret potentissimum terrarum, ejusque amantissimum Regem, & illi præferat putidum, olidum, & rancidum canem? hoc agis quoties quid à Deo creatum, præfers Deo qui creavit. Cur tam studiosè quæris, quod est oculis pulehrius, palato jucundius, & cuivis sensui delectabilius, & non quod intellectui est acceptius, voluntati melius, tibi utilius?

Nnn §

III. Vis

(a) L. 8. de consid. c. 5.

III. Vis animam penitus absorptam Dei amore ? scribit Tanner Carthusianus de B. Catharina Genuensi, hæc quæ sequuntur. (a) Nonnunquam asserbat se nihil sentire intra se, nisi quod suo amore Deo plenissima esset, nec sciret, nec cognoscere posset aliud præter Deum absse ipsa tanquam anima, & corpore careret. Et alibi: (b) Tam ardentem ignem in me sine igne sustineo, ut quemlibet cuperem eum intelligere posse: ac certa sum quod omnia, quæ afflarem, igne Divini amoris accenderem, & concremarem. Et alio tempore dicebat: (c) Cor meum totum ardore consumi sentio. O si quod in eo versatur, eloqui possem! rogantibus ut aliquid referret, respondit: Desunt mihi verba tam ignito amoris convenientia: quæcunque proferrem, adeo illi dissimilia essent, ut eidem injuriam facerem. Quod vobis narrare possum, hoc est, unica guttula de eo, quo cor meum plenum est, in infernum delapsa, mutaret illum plane in vitam æternam, tantusque ibi foret amor, atque unio, ut demones in Angelos, & tormenta in oblectamenta verterentur: Cum Dei namque amore non potest consistere cruciatus. His similia sunt quæ asserit Pachomius. Qui profectè amat Deum, nihil amplius patitur in hoc mundo: amor, & dolor non sunt simul in uno corde. Quid ni omni quo potes conatu, comparas tibi hunc Dei amorem, quo uno evadis omne malum, acquiris omne bonum?

Si cupis omne bonum, te fugit omne malum.

24. DIES NOVEMB.

Quid erit hominis optimum, nisi cui inhærere est beatissimum? id autem est solus Deus. S. Augustinus de morib. Eccles. lib. I. cap. 14.

I. Ne

(a) Cap. 65. (b) Cap. 9. (c) Cap. 36.

Deo in- I.
hæren-
dum.

NE æternum pereas, vide cui adhæ-
reas. Adhærere alicui non est li-
bertas, est necessitas. Nullus enim
quamdiu spirat, non aliquid amat. Aliquid amare est
alicui adhærere. Cui potius adhærebis, quàm quod
adhærenti est optimùm, eumque reddit beatissi-
mum? Quis ille, nisi de quo Propheta Regius: (a) Mi-
hi adhærere Deo bonum est? Scis quam bonum? respon-
deat D. Augustinus: (b) *Cum inhaesero tibi ex omni me,*
ominò nusquam erit mihi dolor & labor, & viva erit vita
mea, tota plena te. Qui habet Deum & illi adhæret,
quid amplius opus habet? aut quomodo non pude-
bit habere, aut cupere alia? In sumptuoso appara-
tu, & aurea supellestili, & abaco vas luteum, im-
mundum, & informe nemo non potius frangeret in
mille frustra quàm illud habere, ne offendat videntes
illud inter res tanti pretii. O infinita Majestas, & pul-
chritudo pretiosissima! tu es in medio cordis mei,
quomodo ad latus meum audeo terrenum aliquid
congregare, & tecum una possidere? Omnia corda
hominum, qui sunt, fuerunt, erunt, & omnes volun-
tates Seraphinorum, & reliquorum spirituum, non
sufficiunt ut occupentur in Deo; cur ego pusillus ho-
muncio, unicum cor meum occupabo in aliis rebus &
non expediam, ut tradatur Deo meo? si habeam
aliud præter Deum, nec aliud planè possideo, nec
Deum, si nihil habeam nisi Deum, non tantum pos-
sideo Deum, sed fruor Deo, & omnibus.

II. Si adhæreas mundo, eris immundus: si gloriæ,
evades inglorius; si famæ, redderis infamis; si honori,
eris sine honore; si divitiis, scatebis vitiis; si homini,
niteris

(a) Psal. 2. 72. 28. (b) l. 10. cont. c. 28.

niteris arundini. Sequere consilium D. Augustini. (a)
Ut sit homo aliquid, convertat se ad illum à quo creatus est: recedendo enim frigescit, accedendo fervescit; recedendo tenebrescit; accedendo clarescit: à quo enim habet ut sit apud illum habet ut bene sit. Itaque adhære bono, ut tibi bene; optimo ut sit optimè. Ama illum, quem ut amare non obliviscaris, toto orbe sunt posita amoris monumenta: quoquò intendis oculos, amare Deum tuum moneris: quoquò vertis cogitationes, occurrit illecebra amoris. Aspice cœlos, amoris sunt palatia; observaeorum motus, amoris sunt agitationes; vide stellas, amoris sunt faces; solem intueri, amoris est radius: lunam pallidam considera, amoris est color; nam pallet amans: amoris suspiria, venti sunt: mare æstuans, amoris fervor est. Ille halat ex floribus, viret in herbis, sapit in cibis, placet in pulchris. Terra germinans, aura spirans, æquor fluctuans, ignis ardens, amoris sunt monita, amantis monumenta: amorem suggerunt muti pisces, amorem cantillant garrulæ aves, clamant amorem brutæ animantes: totus homo Dei, & tui similis, persuadet amorem, omnia suis obsequiis, tuum nudinantur amorem. O amabilissime Deus, quàm venaris amorem meum, cui capiendo, orbe toto creaturarum tuarum ponis laqueos. Utinam capiar Deus meus! utinam sim amoris tui præda, ne fiam alterius amoris prædo, ac & illius cum mei exitio præda.

III. Nonne est jam receptum ab hominibus hoc amoris oraculum, ama & fac quod vis: ama, & dic quod vis; ama, & cogita quod vis: quia quidquid facias, dicas, cogites, semper amabis: imò, quisquis amens dicit, non amo, dicit amo. O amare! ô amari!

(a) In Psal. 70.

ô amanti

ô amanti abscondi ! ô amato frui ! ô ludum amoris !
 ô amabiles querelas ! ô homo ama , & fac quod vis ?
 ô anima ama & amare , & postea dic , & fac quod vis ,
 ab amato , & in amante nihil displicet : si non vis , ô
 amor æternæ à me amari indignissimo , cur te reddis
 mihi tam amabilem ? amore tui cor ardet , anima lan-
 guet , non languet amor , sed languet amans : quia vi-
 git amor , idèd viget languor . O amabilissime Deus ,
 tu es Dominus meus , & ego subditus tuus ; quid jam
 imperas Domine ? aliud nihil quàm amorem . O qua-
 le regnum Dei mei ! in quo regit bonitas , in quo lex ,
 amor est , & amare tributum est . O amabilissime
 Deus ! quàm bonus es , cujus imperium amor est . O
 amantium Rex ! Tantinè est tibi amor meus , ut nisi
 amem , oderis me ? & morte efficias me , eaque æter-
 na ? ita scilicet carus sum , ut tantis minis ad amorem
 me tui , id est ad felicitatem meam , compellas . O
 Deus ! quid possum aliud quàm amare te , non quia mi-
 naris , sed quia ex amore minaris . O contumax anima ,
 cede tandem minis divinis , & ama Deum tuum , quem
 dum amas & minas evadis , & promissa consequeris ,
 ac pro odio amorem , pro morte lucraris vitam . O
 amor meus ! quid humi repis , quid per solum serpis ,
 quid vagaris per infima ? Amor est ignis , igitur ejus
 sphaera est sursum . Illic tuus sit amor , ubi centrum est
 amoris , sit amor non transiens , sed adhærens ; sit sin-
 cerus , & serius , & redibit serus : siquidem

Cedit amor verus , redamantis pectore serus .

25. DIES NOVEMB.

Sicut voluntas propria Dei , tons est totius boni , sic
 propria voluntas hominis , totius exordium est
 mali . S. Anselmus libr. de simil. cap. 8.

I. En

Voluntas Dei, fons I.
boni; hominis,
omnis mali.

EN hinc gemina geminarum rerum quas inter immensum quoddam interjacet vallum, exordia; alterum, totius boni, voluntas propria Dei, alterum, totius mali, voluntas propria hominis. Quantum est discrimen inter bonum, & malum, tantum est inter has binas voluntates. Ut Dei nos voluntati mancipemus, ac nostræ renuntiemus, causa est, quia omni jure sumus Dei, nullo nostri. Ipse nos emit, Ergò & nostram voluntatem: hæc igitur non est amplius nostra. Emit nos pretio infinito; igitur jus in nos sibi vendicat infinitum; eaque propter infinitè nos illi subesse necessum est, hoc tanto jure sublata est omnis potestas voluntati quid ex se faciendi; hinc nullo jure, vel minima interioris hominis initio nostræ permiffa est voluntati. Quapropter, non potes vel semel momento vel unico, movere vel linguam ut loquaris, vel articulos ut scribas, vel oculos ut videas, vel pedes ut incedas, vel manus ut labores, ad normam voluntatis tuæ, quin sis insignitè in Deum injurius: quia contra omne fas, quod est omnium maximum nefas, violas jus, quod Deus infinitum habet in tuam voluntatem.

II. Deinde, gravissima, quæ nos urget ratio, & justissima quæ nos devincit obligatio, ut Dei obsequamur voluntati, hæc est, quia ipse est, qui est unicum isthoc, Deum esse, qui est, non solum nos excitat, sed obligat; quid dico? imò infert necessitatem, quidquid illi placet faciendi; quia hæc nostra est indoles voluntatis, in eoque est à Deo condita, ut naturæ impetu feratur in bonum, & illud amet: Jam verò, ex eo consequitur, ubicunque bonum summum, & bona omnia

con-

conjuncta reperiantur, si qualia in se sunt, talia cognoscantur, necessario amari debent. Quid deinde? cum amare nil sit aliud, quam bene velle, bonumque aliquod desiderare ei quem amamus: bonum autem alteri serio velle, dici non potest, nisi qui (cum potest) re ipsa illud præstat: alioquin neque veram, neque seriam esse suam benevolentiam prodit, atque uti melius nihil amico aut velle potes, aut facere, quam quod illi placeo: ita, si Deum, ut par est, prosequaris amore, necesse est in omnibus sequaris ejus voluntatē. Quidquid enim Deus juris habet, ut ametur, illud idem habet, ut ejus voluntati obtemperetur. Quæ cum ita sint, ecquâ tandem fronte ei oblectari, qua mente ei refragari audemus? ubi ratio nostra sepulta jacet? ubi lex? ubi fas? ubi pudor? si tot obligationibus repugnare, tot titulos despiciere, tot argumenta aspernari, tot jura violare non vereamur? perque ultimam impudentiā, & impudentissimam (quod non licet) licentiam, contra leges, & fas omne, vel ob famam, inanis gloriolæ, vel ob umbrā spurcæ voluptatulæ, malimus intolerabili nostro malo, obsecundare, voluntati nostræ, quam incomparabili nostro bono, obtemperare Divinæ.

III. His accedit, qui divinæ voluntatis implendæ est studiosè cupidus, ab omni miseria est prorsus eximius. Quid quæso turbat nos, ac cruciat, quàm quodd aut aliter eveniat, quàm evenisse vellemus, aut quodd error aliquis committatur, quem nollemus commisisse. Qui suam voluntatem exuit, ab hoc malo est penitus immunis, atque adeò inter omnia damna indemnus, & cum nihil agat, quod actum, sit puniendum, semper est impunis: nihil enim vel facit, vel capit quàm quod fieri vult Deus: & cum nihil illi mi-

nus

nus sit proprium quàm voluntas propria, nihil magis quàm Divina, quidquid agit aut cupit, est divinum; at quam longè dispar est ratio illius, qui propriæ voluntati pertinaciter conniveret, eique in omnibus contumaciter arridet? Nam cùm desideria, conatusque suos undique videat, vel imperi vel everti, vel impediri, multis illum necesse est doloribus impediri. Tum prætereà, cùm observet noxios quos erraviterores, insana, quæ excogitavit consilia, perniciosam, cui obsecundavit imprudentiam, jam eum hinc confundit pudor, inde invadit dolor & futuri mali involvit timor. Simus utinam Divinæ voluntatis implendæ tam studiosi, quàm B. Magdalena de Pazzis, quæ, cùm de ea loquebatur, à sensibus abducebatur, fuitque cùm cœli delitiis ebria, in quadam ecstasi sic loqueretur: *Probè nosti mi sponse, à primis annis desiderasse me placere tibi. Quòd si nunc intelligerem velle te ut æternum apud inferos affligerer, hoc ipso momento, in ista me flammam conjicerem*: Tunc ad sorores conversas non percipitis quantam suavitatem habeat sola hæc vocula, voluntas Divina? Denique.

Deus, querit adorari, non sibi dona dari.

26. DIES NOVEMB.

Voluntas est, quæ aut remuneratur pro bono, aut condemnatur, pro malo. D. Chrysost. sup. Matth.

Felicitas hominis, Deo se conformantis,

I. **F**ons ex quo manat omne in hominem bonum, vel malum, est voluntas. Hæc si convertat se semper, ut ad solem heliotropium, ad Dei voluntatem, cùm Deus sit omne bonum, in eam confluet cornucopia omnium bonorum. Quid magis posset esse è re nostra quam artem repe-

isse

esse semper faciendi, quod utilissimum est facienti? hanc artem reperit eamque callet, qui semper Dei voluntati obtemperat. Quid enim potest quis velle utilius sibi, quàm quod vult Deus? Nam quod boni quid alteri velimus, id nascitur ex illius amore: estque hoc desiderium tantò intensius, quantò amor vehementior. Sicut igitur Deus sine ulla comparatione sincerius nos amat, quàm amemus nos ipsi: ità plannè, boni plus nobis vult & desiderat, quàm ipsimet velimus, aut desideremus. Inde verò errare non potest Deus in cognitione ejus, quod nobis conducit: quia Sapiencia est infinita: neque providentia ipsius, uti nostra fallaciis ac lapsionibus multis est obnoxia, præterquam quod, quid nobis expediat, ipsimet ignoremus. Quare, si falli nolumus, illius necesse est sequamur voluntatem, commodorum nostrorum sine ullo errandi periculo studiosissimam: idque infinitè magis quàm optare possemus: in tantum ut nihil nobis sit utilius, quàm id quod vult Deus: ideoque nisi nos ipsi oderimus, aliud quoque nihil velle debeamus. Ah! quot Christianos confundit Epictetus, cujus nos castigantis ista est ratio. (a) *Mancipium nunquid aliud majus quàm id quod magis conducit? quid autem conducit magis quàm quod Deo visum est?*

II. Quia verò duas Voluntas Divina partes complectitur; alteram, qua jubet nos aliquid facere. Alteram, qua jubet nos pati, ut dum nos ærumnis affligit, molestaque perpeffu infligit, ideò considerare nos decet, Deum non infinitè modò bonum, ideoque bona nobis velle omnia, non infinitè modò sapien-

Pars III.

Ooo

pien-

(a) L. 2. dissert. c. 7.

piantem, ideoque nec in cognoscendo falli posse; verum & infinite potentem esse, ita ut non sit adscribendum ejus imbecillitati, cum ejusmodi nos miseris non eximit: quia utrumque illi æquè est promptum, & expeditum; verum quia probè nôrit, nobis conducere, eaque nos ad cælum, quod optamus, manuducere pro eo, ac utilitatem nostram amat, singulari dispositione omnipotentia suæ, in iis nos attingere, easdemque nobis immittere, ut quæstum inde uberrimum colligamus. Quid, quod talis, qui Divinae voluntati est devotus, fruatur quasi cælo extra cælum? quid est enim beatitudo, nisi bonum quoddam indefectibile, & gaudium æternum? At non tali fruitur gaudio, qui Dei se conformat voluntati? cum gaudium, & bonum quod possidet, nonquam possit deficere; quandoquidem causa illius boni non deficiat. Sicut igitur Christus D. N. beatitudinem animæ inter acerbissimos etiam cruciatus nunquam amisit, sic qui cum Divina voluntate consentit, quantiscumque molestiis, doloribusque involvatur, pace illâ læti animi nunquam excidit, quia magis desiderat, amatque Dei voluntatem, quàm propriam.

III. Hinc Sancto Abbati Dioclæ, cœlestium deliciarum, quibus ejus animus redundabat, vis ingens risum ferè perpetuum commovebat. Rogatus igitur, cur frons illi semper esset ad hilaritatem exposita, ac perpetuò rideret, respondit: *Quia Christum à me nemo potest tollere.* Ita cui una est Dei, & propria voluntas, perpetuis incedat lætitiis, necesse est, verèque dicat: *Deum à me nemo tollere potest.* Lætitia illa tam est constans, & continua, ut hinc cœpta in omnem

omnem æternitatem sit duratura : nec enim mortē terminatur, aut interrumpitur, sed progreditur ex hac vita in alteram, ut ibi perennet æternum. Denique, si beatitudo est complementum omnium desideriorum, quanta est felicitas illius, qui nihil vult aliud, quàm quod Deus. Videt hīc talis expletam omnium desideriorum suorum expectationem : quidquid desiderat, quidquid desiderare potest, illud universum pro voto ipsius, modo quodam admirabili semper impletur, quoniam suam voluntatem penitus obnegando, unamque & eandem voluntatem cum Deo habendo, hac ratione tantum proficit, ut semper faciat voluntatem suam, quæ sine dubio causa est lætitiæ prorsus singularis : quod enim potest esse majus gaudium, quàm impleri semper suum desiderium : præsertim cum sciat suum desiderium summè placere illi, qui est totus desiderabilis ? O quàm dispar est hoc gaudium, cum illo altero gaudio, quod est plenum solliciti timoris, trepidæ anxietatis ? quia sequitur desideria cordis sui. Tale gaudium est æternæ tristiæ præludium. Ad hoc alludit Poëta, dicens :

Hoc est consuetum, comitantur tristitia letum.

27. DIES NOVEMB.

Frustrà extra Deum quæritur, quod in illo solo invenitur. S. Augustinus lib. Confess. cap. 12.

Deus est admirabilis.

I. **U**T unum quæramus bonum, in quo sunt omnia bona ; deberet esse tota

nostra occupatio, hoc officium, hoc gaudium, hic labor noster, ad hoc invigilare decet intellectum nostrum,

O o o z

nostrum,

nostrum, hoc nostræ pabulum sit voluntatis, in hoc exultet cor, & caro nostra; huc advocemus vires animæ nostræ; in hoc impendatur, & superimpendatur, quidquid sumus, & possumus; desideria nostra, affectus nostri, robur nostrum, omnisque substantia & vita nostra. Ecquā enim in re utilius collocemus ætatem, & consumamus omne esse nostrum, quā ubi, ubi totum, & omne esse reperitur? O quantæ, quæque eximiæ felicitatis est, tam sublimem Essentiam posse admirari? cor nostrum meritò purissima semper voluptate deberet diffuere, vel solā recordatione hujus unius felicitatis, quod nobis sit liberum Deo, dum lubet, placere: hæc deberet esse nostra non modò summa, sed sola gloria, quod Dei simus, & cur non perpetuò attoniti ambulemus, & quasi impotes nostri præ exuberantis gaudii copia, toti lætitiis incedamus, ipsius magnitudinem, & bonitatem considerantes, atque excellentissimum illud esse, quod nullam habuit originem, amantes?

II. Esse illud infinites admirabile, quod cum unum sit, est trinum, & in summa sua unitate completitur trinitatem, miraculum miraculorum, quod per omnem æternitatem perpetuam, maximamque movebit admirationem. Esse tam infinitè bonum, ut totum id quod est, Pater communicarit Filio, & Filius ejusdem cum Patre bonitatis, dederit peccatoribus. Esse tam bonum, ut nec punctum ullum temporis cessare potuerit à communicatione sui ipsius, aliter admirabili bonitati suæ nequitiam facturum satis. Esse omnipotens, quod res omnes ex amore, & nihilo condidit. Esse tam Sapiens, ut in benè nobis faciendo errare non possit. Esse tam immensum, ut

abesse

abesse à nobis nequeat, quodque nos, quoquò eamus videt, quæque petimus, exaudit. Esse tam immutabile, cujus pulchritudo non potest exolescere, neque benevolentia deficere. Esse simplicissimum, in quo sine inquietudine ulla, & impedimento, bonum omne possidemus. Esse tam justum, & misericors, quod ut misericordiam exhiberet, pepercit hominibus, (a) tamen proprio Filio suo non pepercit. Esse æternum, quod nobis intermori non potest. Esse fidelissimum, cui etsi nos fidem datam frugerimus, promissiones tamen nobis factas accuratè præstat. Esse tam amans nostri, ut miseras, infirmitatesque nostras tolerare sustinuerit. Esse quod omni ei quod est, dat suum esse, quod coelos, sustentat, per quod elementa permanent, plantæ vivunt, animalia sentiunt, homines ratione utuntur, Angeli intelligunt.

III. Quid pluribus? Esse tam bonum ut non obstante illius magnitudine immensa, auctoritate infinita, Majestate suprema, tanta tamen ipsius benignitas sit, ut hominis causâ, per se ipsam fructus maturaret in arboribus, panem præpareret in spicis, potum molliatur in fontibus, vinum coquat in vitibus, vestem componat in agris, byssum suppeditet in bombycibus, ceram fingat in apibus, saponi ancilletur in avibus, piscibus, quadrupedibus; seque ob creaturas tam humiles, submittat ad officia humillima. Esse tam bonum, quod includit in se omne bonum, à qua oritur omne bonum, unde nata est omnis pulchritudo, unde promanavit omnis justitia, unde pendet omnis potentia, unde originem ducit omnis

Ooo ;

Sa-

(a) Rom. 8. 32.

Sapientia, unde principium capit omnis suavitas ; & quod est bonum super omne bonum , pulchrum super omnia pulchra, iustum super omnia iusta, potens super omnem potentiam, sapiens super omnem veritatem , dulce super omnem saporem. Esse tam bonum, ut mori elegerit, quo viveret vilissima creatura: humiliari, ne vermiculus aliquis se extolleret, homo fieri, propter inimicum sibi & Divinitati suæ insidiantem hominem , ut se denique dederit in cibum & sustentationem vitæ illius, qui mille mortes merebatur. Hi tot & tanti tituli, tunc ad amorem tanti boni, non suaviter inducunt, sed fortiter impellunt. Dic ergo cum Poëta :

Est super omne Deus, Rex, Dominusque meus.

28. DIES NOVEMB.

Modò tu Deus meus in Cœlo, licet in æternum ego in inferno. *Gerardus inter ejus dicta.*

Dei Majestas, peccati enormitas.

I. **P**ergamus velificari affectibus erga auctorem omnium effectuum. Gratu-

lor quantum possum rebus omnibus conditis, quod tam admirandum habeant, à quo processerunt, conditorem. Plaudant Cœli, quia suum comprehendere nequeunt creatorem : servant planetæ cursum suum, stellæ majora accendant luminaria, ut luceant huic luci incessabili, quæ formavit eas : exultent elementa, quia qui creavit illa, centrum est, & perfectio universi : mixta omnia, plantæ, animalia, homines, Angeli, diem festum agant, quia tam magnum consecuti sunt Regem, tam potentem Principem, tam bonum Patrem ? latentur cœli, & terra de

de gloria talis Domini, & de magnificentia tanti Monarchæ. O igitur inter miseros miserrimum, qui tanto Domino se submittere refragatur, & in inquietudine commodorum, in distractione negotiorum, in diversitate rumorum, in inquietudine bellorum volvitur, & revolvitur perpetuò illius oblitus, qui charitate perpetua eum dilexit: cui nulla est satietas in omni voluptate, voluptas nulla in ulla stabilitate, quies nulla in perpetua ambitione, pax nulla in assidua æmulatione, morsus perpetuus in conscientiæ inquietudine.

II. Unde deberent homines omnes percelli, timore ingenti, contremiscere omnibus membris, trepidare omnibus artubus, expallescere toto vultu, exhorrescere toto animo, si audirent unum unicum ex toto humano genere reperiri, vel olim fuisse reperi- tum, qui vel semel lethali noxa Deum offendisset. Hæc certè evenirent si homines immensam Dei perciperent Bonitatem, intelligerent Majestatem. Jam verò cum peccatum sit malum, malorum omnium maximum, summa miseria, extrema infelicitas; dedecus turpissimum, tamen eodem die, & hora quâ in tantam inciderunt calamitatem, plaudunt manibus, saltant pedibus, modulantur vocibus, & fruuntur cunctis voluptatibus. Itanè verò, tam es cæcus, ut non videas? tam demens, ut non capias tantum malum, quod nocet tibi amplius, quàm aut affligendo Diabolus, aut puniendo Deus possit? Quòd, dum pœnis vindicatur æternis, nondum dignis vindicatur? Quòd punctulo deletatur unico, pœnas luit nunquam finiendas. Quæso te, quisquis peccator es, & fidelis; cre-

desine hoc, & audes? & non times? non doles? non tremis? non sapis? Audi tandem monentem fidem, spem animantem, timorem minitantem, pudorem increpantem, amorem allicientem. Tantine tibi est tantila rei pessimæ voluptas, ut eam pœnis comparere æternis? tantilli tibi est Dei inimicum esse? cujus inimicitia, est felicitatis jacturâ, damnationis sententia? quem nec fallere potes quia Sapientia est, nec evadere quia immensitas est, nec vincere, quia omnipotentia est.

III. Hoc jam tanto malo, ut libereris, nullo opus labore, nulla molestia, sumptu nullo: non est necesse itinera suscipere, maria trajicere, alpes conscendere: excusare ista posses omnia. Agnosce tantummodò, quod nosti verissimum: detestare, quod scis pessimum: prode, quod credis fore secretissimum, vel uni soli, qui antè vitam fundat, quàm illud vel signo vulget; & ecce tantum malum evasisti. Quòd si difficile tibi accidit, pessimè infelicitate tua statuis: iniquissimè de summo discrimine judicas. Quoulique tandem differre statuis, qui nec de puncto ad pœnitentiam tibi indulgendo certus es? dum hominem invenias? cujus auribus fidas, cujus censuram non metuas, à qua redargui non horreas? dum non libuerit amplius, totamque peccandi libidinem expleveris? dum peccare ampliùs mortis veter necessitas? ah te! periculosa nimis mora est, dubia nimis hora est? ah! malum tempore fit majus, morâ periculosius, curatu difficilior: & aperire medico renuis? vulnus est, & lethale quidem, & differt medicinam? pondus est in abyssum usque deprimens, nec vis deponere? Si peccati enormitatem sic animo

com.

comprehenderes, & Dei Majestatem: ut Gerardus ille, cum eo & tu diceres: *Verè graviora quàm infernus habet tormenta, qui tot considerans in bonum, ô infinitum, peccata & scelera, zelo pro Domino comeditur.* Ac deinde magno erga Dei felicitatem affectu exclamabat: *Moddò tu Deus meus in calo, licet ego in æternum in inferno.*

29. DIES NOVEMB.

Diligenti Deum sufficit illi placere quem diligit.

S. Leo *serm. 7. de Jejun. sex mens.*

Placere Deo, de- I.
bet esse omnis
noster labor.

Non tibi displiceat hodie expendere quomoddò Deo placeas, ut placendo, illum olim possideas. Primum Deo placet, qui fugit quæ ei displicent, & facit quæ ei placent. Hinc fugit talis omnia mala, & satagit facere omnia bona. Unde Augustinus: (a) *Quod ei placet, dabit nobis: si quod ei displicet in nobis, displiceat & nobis.* Ita ardebat S. Theresia placere Deo, ut rarum illud, & inauditum ab hominum memoria ediderit votum faciendi semper illud, quod nosset magis placere Deo. Ut porrò cognoscas quæ sint quæ Deo magis placeant, accipe hujus rei methodum à S. Thoma Aquinate. Hic magis studiosus Theologiæ Mysticæ, quam Scholasticæ, flexis humi poplitibus, hanc orationem, quam & ipse concinnavit, recitabat, videlicet: *Concede omnipotens Deus, quæ tibi placita sunt. Primò, ardentè concupiscere. Secundò, prudenter investigare. Tertiò, veraciter agnoscere. Quartò, perfectè adimplere.* Primò, nulli placere ap-

O o o s

peram,

(a) De nat. & grat. c. 33.

petam, vel displicere timeam nisi Tibi. Secundò, vilescant mihi omnia transitoria propter Te, & cara sint mihi omnia tua, & Tu Deus meus plusquam anima. Tertiò, Tadeat me gaudii quod est sine Te, ne cupiam aliquid quod est extra te. Quartò, delectet me omnis labor, qui est pro Te, & radiosâ sit mihi omnis quies, quæ non est in Te. Cui familiaris est hæc oratio, omni Tullio erit disertior orator.

II, Secundò, Deo placet cui Deus placet. Eadem est mens Augustini dicentis: (a) Quis est qui placet Deo? cui placuerit Deus. Displicere sibi Deus non potest. Placeat & tibi, ut placeas illi. Quidquid placet, cum propter bonitatem placeat, Deus displicere non potest, quia est summum bonum. Sed heu! nimis quàm multis Deus displicet, & idè nimis quàm pauci Deo placent. Illud modò verum esse convincamus, quando aliquid nobis placet, statim desideramus illud, & cupimus illud habere, vel intra nos, vel juxta nos. Placet Esca? volumus sumere intra nos: placet pulchrum? optamus ut oculi videant; placet harmonia? volumus in auribus resonet: Placet homo? volumus ut crebrò nobis adsit, & si non possit adesse, sistimus illum nobis præsentem cogitatione. Ita si nobis unus placeat Deus, optabimus eum intra nos, optabimus eum semper videre, audire, gustare, illi semper adesse, & quantum licet, illius semper meminisse. Sarius illis est per omnem æternitatem, omni gaudio carere, quàm vel unico momento Deo displicere. Unum inter omnia illis displicet, non satis Deo placere. Et tales quantum placeant necesse est Deo? quomodo enim non placerent

Deo,

(a) In Psal. 12.

Deo, quibus nihil placet, nisi unicus Deus? Quomodo Deus non delectetur, & gaudeat iis, qui nullam habent delectationem, aut gaudium nisi Deum? Deus enim diligentes se, diligit, & desiderantes se, desiderat.

III. Tertiò: placet Deo in quo Deus sibi placet. Hæc sententia exiit hominem omni amore sui, & induit amore Dei; ita ut nihil aliud intendat, quàm unicè unicum Deum, sine ulla spe mercedis, juxta hodiernam tesseram. *Diligenti Deum, sufficit illi placere, quem diligit.* Omne præmium quod expectat vivens in terra, vel post vitam in cælo, est placuisse Deo. Hoc modo de Christo dixit Pater: (a) *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi complacui.* Sed facile est capere, nec difficile credere, in Filio placuisse sibi Patrem. Sed quomodo sibi in nobis complacerebit, toties, & tam fœdè ei displicentibus? nihil eo expeditius, cùm certum sit, in nullo Deum ita sibi complacere, sicut in Filio, non possumus nos Deo quoque placere magis, quàm si quantum nobis fas est, nitamur exprimere in nobis, similitudinem unigeniti Filii ejus. Nam sicut omne animal diligit sibi simile, ita, & Deus diligit sibi similes. Hinc sicut Christus est imago, & speculum Dei Patris, ita & nos conemur esse imago Christi, quàm intuitus Deus Pater, complacere etiam sibi in nobis, tanquam in filiis suis; non quidem naturalibus, sed adoptivis; (b) *quibus dedit potestatem filios Dei fieri.* Ideò enim Filius Dei factus est Filius hominis, ut Filios hominum faceret Filios Dei. Deinde complacerebit sibi Deus in nobis, si unum cum Christo efficiamus.

(a) Matth. 7. (b) Joan. 1.

efficiamur. Si enim totus Jesus, & quidquid in eo est, Patri placet, quomodo non ei placebimus, si unum cum eo sumus? si nos in illo maneamus, sicut membra in corpore, palmites in vite, radii in sole, rami in arbore. Itaque Christo adhærere, est Deo super omnia placere. Illi adhærebis, si non pecces; non peccabis, si ames: est enim illud velut è tripode prolatum:

Nunquam peccares, Christum si semper amares.

30. DIES NOVEMB.

Æternitas nec tempus, nec temporis ulla pars est: neque enim in mensuram cadit. *Sanctus Gregorius Nazianzenus Orat. 38.*

Temporis pretium
ex æternitate
cognoscitur.

Immensum est æstimandum, quod non cadit in mensuram. Hinc necesse est nos æternitatis candidatos immensum, & timere, ne infelix, & gaudere, quia speramus fore, ut felix nobis obtingat per Christi merita, æternitas. Ut tempus bene impendas, infelicem æternitatem rectè expendas. Jussit Ezechielem Deus 390. dies in idem latus decumbere. Quid in carbones igni ardentes inexhausto, excoctorum more & liquentium metallorum immotos decumbere, ac pertinaci caligine, cruciatuque alligatos, ne punctum quidem brevissimi temporis, ex omni æternitate respirare, dictu horrendum, sed magis cogitatu! febrienti nox annus est, quamvis molli, lætoque in lecto, in spe solis, ac medici, non longa in valetudinis expectatione. Quid si lucem, medicum, sanitatem, levamen desperaret & in ardores sempiternos, ignemque perpetuò devorantem

mu.

mutetur igniculus corporis ; in crates ignitas, culci-
tra ; in æternitatem crudelissimam nox ? ah ! si hæc
in animum descendant , sæpè, si penitus, si particula-
tim ! quantum illi robur contra insultus vitiorum ,
quam novos quotidie ad virtutem spiritus suggerant !
non ut alit præmansus ritè cibus, præcipitatus gravat,
& inquinat : sic ista cursim, & obiter, inspecta, vim
suam exerere , in obfirmata vitia , & segnem igna-
viam non possunt ; sed auget potius eorum culpam,
quos hæc qualiscunque cognitio , non absterruit à
peccando.

II. Imperia, ruinæ, calamitates publicæ, ac pri-
vatæ, martyria, ærumnæ, seu spontaneæ, seu coactæ,
& quidquid hic tempus peperit, idem hic secum jugi
vertigine abstulit, vel mutavit, fecitque laborem
quemlibet, ipsa varietas mitiorem : unum hoc gra-
tum, ingratum sit, fixum semper, & immobile stat,
quod æternitatis in jura transit, spe videlicet omni
deslitutum , quæ una dolores mortalium aut mul-
cet, aut eludit. Illa Babylonis fornax in cubito hæret
quadragésimo nono ad quinquagesimum expiatio-
nis, & veniæ flammæ non exerit : aquæ stillam ava-
rus epulo post tot fercula, recens petit, & accumulet
qui volet quantumvis peritus numerandi , annos ,
dum multitudine millenariorum , ars, ingeniumque
obruatur ; post tantum temporum tam ineffabile ,
avarus epulo , æquè & hætenus , guttâ illâ egebit
ejulans, & continuato æternum rugitu frustra illum
rogabit. Nunc, nunc, opportuni sunt ejulatus, la-
bor, molestia, pretiosæ nunc horæ, ac momenta,
quæ malè perdimus, & eorum vel unum, damnatus
quilibet mille annorum cruciatibus emptum velit.

His

Hic accedit quoddam æternitas nullam admittat comparationem, cum infinita sit, nec ullis possit temporibus æquari. Tantum enim ab ea mille anni distant, quantum oculi nictus, & horæ atomus, ad decies centena millia sæculorum, accedat propius, quam tot sæcula ad æternitatem, ad cuius conspectum omnis ævorum longinquitas evanescit, nedum ut possit cum ea conferri.

III. Si momentum unum, quo corpus interit, oblectamenti omnibus hominem spoliatur, quid perpetuitas animæ morientis? Æquat mors, lætum aut triste sit, quicquid est in vivis inæquale: nec magnus ille Stylites Simeon de 80. neque Romualdus de annorum 100. asperitate durissima, plus aliquid sentire morientes, quam si Sardanapali semper aut Heliogabali vixissent, verum illius tantum æternos fructus, gloriososque collegerunt. Opta sis Christiane utrum mavis, fugit æquè peccantium voluptas, ut pœnitentiam obeuntium labor: manet æquè tormenta nullo fine, quæ illi, peccando, uti & præmia quæ isti, dolendo paraverunt. Age nunc statue, num præstet pœnitentiæ momento levissimo, æternum gloriæ pondus occupare, an puncto honoris aut delectationis fugientis; æternis incendiis auctorari? Nec te vitæ hujus prolixitas terreat: centum tibi ut annos solidos, vel faustos illius arbiter spondeat, vel morbis, & ærumnis exercendos imponat: (a) *Omnes res quæ finem habet, brevis est*, licet in myriades temporum protendatur, quæ sanè à nobis æterna spectantibus, debent non dissimili oculo, ut apex individuus temporis æstimari. Fingamus modò

oppig-

(a) Augustinus in Psal. 45.

oppignorum tibi celesti promisso annum centesimum, sed hac lege, ut in ejus ævi sustentationem, nihil sis habiturus, nisi quod horæ unius spatio ex operis potentissimi Principis expromptum thesauris, repositurus sis. Fingamus si mavis, unam divinitus tibi horam concedi, postquam, item divinitus noveris, mundum, & te cum illo periturum: horam illam te quæso quàm avarè, ardentè, quàm rapiditate insumperis: & torpemus cæci, & inertes, in nostra meliori causa, nihil in tota messum æternitate, nisi cujus brevi nunc vitæ hora sementem fecerimus. Evigilemus tandem, & aliquid sobrii consilii ineamus? serius, ocyus, ubi præcessit culpa, sequetur Pœna.

I. DIES DECEMB.

Omnes nobis causamur deesse Gratiam: sed justius forsân ipsa sibi queratur Gratiæ deesse nonnullos. *S. Bernard. serm. de trip. custod.*

Libertas I. **T**Acitis paulatim mensibus, annus præcipitat ad occasum; & vita nostra cum illis ad sepulchrum. Tempus adhuc nobis est acceptabile; quia possunt opera nostra esse Deo accepta. Non erunt porro accepta, nisi fuerint cum Gratia ejus incepta, & cum eadem obsoluta. Ut sint talia, non nobis deest Gratia; laborandum nobis est, ne nos desimus Gratiæ. Ne illi nos desimus, in nostrâ est potestate, quia fruimur arbitrii nostri plenâ libertate. Itaque
liberi